

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 filerl.
Manuscripte nu se inapo-
lază.

Intrigi ungurești.

Arad, 27 Februarie.

În sfârșit, după nenumărate declarații și contra-declarații echivoce, ziua de Sâmbătă ne-a adus și două mărturisiri sincere: una datorită ministrului-președinte *Khuen-Héderváry*, cealaltă șefului opoziției guvernamentale *Kossuth*. Puse alături aceste mărturisiri — făcute, fără îndoială, într'un moment de sinceritate... neprecugetată — situația politică începe a se lămurii și planurile guvernului se desvelesc tot mai mult.

Contele *Khuen-Héderváry*, pecetluind pacea încheiată cu kossuthiștii, a ținut să-i îmbărbăteze și mai mult înfățișându-le perspectiva unei răsplătiri.

„Simțesc, a zis contele *Khuen*: că toți cei ce contribuie la restabilirea stării de pace se vor bucura de răsplata pe care națiunea o rezervă celor vrednici... Eu cred că toți cei ce sprijinesc readucerea stărilor normale vor fi răsplătiți. Și cred că pentru un bărbat politic nu poate fi răsplata mai mare decât încrederea ce i-o acordă națiunea”.

Încă niciodată n'a răsunat din gura unui ministru-președinte o mărturisire mai cinică a unui târg încheiat. Răsplata națiunii nu poate să fie alta decât mandatul de deputat, pe care guvernul îl pune în vedere tuturor celor cari îl vor sprijini. Mărturisirea aceasta a ministrului-președinte confirmă și zvonurile anterioare, că între condițiile de împăcare a kossuthiști-

lor ocupă loc de frunte promisiunea că la viitoarele alegeri guvernul va garanta partidului kossuthișt 70—80 de mandate. Zvonurile aceste, întemeiate acum pe chiar declarațiile publice ale șefului guvernului, nu pot fi infirmate nici prin cele mai categorice desmințiri... atât de obișnuite. Dimpotrivă, toate momentele confirmă existența acestei clauze secrete, înainte de toate o confirmă teama kossuthiștilor de a intra în alegeri nouă „pe lângă sistemul electoral de azi”, având ca adversar pe *Jeszenszky*.

Partidul kossuthist a dezarmat în schimbul unor declarații retorice despre reformele militare și în schimbul promisiunii că la alegerile de deputat candidații partidului kossuthist vor fi menajați.

Pe această înțelegere își întemeiază guvernul și amenințarea cu disolvarea parlamentului. În noul parlament — potrivit planului chibzuit de guvern — va intra numai opoziția guvernamentală de sub șefia lui *Kossuth*. Partidul justhist va fi înfrint cu toate mijloacele, pentru a se putea spori numărul mandatelor kossuthiste. Opoziția justhistă va fi redusă la un număr neînsemnat de deputați în schimb va spori opoziția kossuthistă aliată cu guvernul, și străinătatea nu va avea cuvânt să spună că alegerile n'au fost libere, când au putut să intre vre-o 100 de opoziționiști... kossuthiști!

Graba cu care partidul kossuthist s'a închinat, ca din senin, guvernului ar fi rămas cu toată teama de alegeri nouă — inexplicabilă, dacă *Francisc Kossuth* n'ar fi

fost atât de... vorbăreț să lumineze și motivele acestei întorsături grăbite.

Întrebat de *Polonyi* și *Justh* asupra motivelor cari determină partidul kossuthist să dezarmeze după o luptă de 10 ani, *Kossuth* a răspuns:

„Trebuie să punem capăt luptei împotriva reformelor militare, ca să putem înfăptui reforma electorală sub domnia actualului monarh. Cu moștenitorul de tron vin și alte vremuri. Sub domnia actualului monarh trebuie să rezolvim atât chestiile militare cât și chestia votului universal, pentru că cine știe dacă, venind pe tron moștenitorul de tron, nu va trebui să îndurăm sarcini militare mai grele și dacă vom putea reuși să apărăm, în chestiunea reformei electorale, interesele națiunii”.

Declarația aceasta a făcut senzație în toate cercurile politice — și, firește, a fost... rectificată. *Kossuth* a spus numai că „nu se cunosc vederile viitorului monarh”. Ori cum, rămâne fapt incontestabil că „vederile necunoscute” ale viitorului monarh au fost pentru kossuthiști un îndemn de a încheia, grabnic, pacea cu guvernul și a facilita votarea reformelor militare și a reformei electorale.

Cum că această declarație a fost făcută de ministrul de comerț *Kossuth* n'au fost contestate de către nimeni, pentru că în întreg parlamentul ungar nu este nimeni care să fi putut descoperi în fiul revoluționarului dela 48 cea mai neînsemnată calitate de natura aceasta. Declarațiile lui publice, trecute de obicei prin alambicurile șefilor partidului său, nu reprezentau nicio-

Cum a murit Balzac.

De Adrian Corbul.

Nu credem rău să eulegem din frumosul volum pe care scriitorii francezi *Séché* și *Bertant* i-l'au consacrat lui *Honoré de Balzac*, capitolul în care se vorbește de moartea marelui romancier care este desigur alături de *Tolstoi* și poate chiar înainte de el, cel mai mare romancier al omenirii. După ce ne povestesc viața muncită, trudită, exaltată, sbuciumată a ilustrului scriitor, autorii cărții de care vorbim ni-l arată pe *Balzac* după realizarea căsătoriei lui cu nobila poloneză, dna *Hanska*. Dar, vai! romancierul se întoarce la Paris, suferind de o boală de inimă, contractată din pricina vieții lui. Îl regăsim dar pe *Balzac* reîntors din Rusia, dar greu bolnav în hotelul său din rue *Fortunée*.

„Cu toate acestea, scriu dnii *Séché* și *Bertant*, sănătatea lui *Balzac* pare mai întâi a se îmbunătăți, cu toate că prietini lui cari nu-l văzuseră de doi ani, erau izbiți de halul la care-l redusese boala. El reîncepu să-și făurească planuri noi: să plece la *Pirinei* cu soția sa, pentru a face o cură de apă; de acolo se va îndrepta spre *Biaritz* pentru a respira aerul salin. O nouă criză îl trânti la pat. Și din nou nu mai putu ceti nici serie, iar picioarele-i slăbite nu-l mai susțineau.

„Sunt redus la starea de mumie, scrie el lui *Théophile Gauthier*; nu mă pot nici mișca, nu pot nici cuvânta — stare care poate să mai dureze încă două luni.”

Este lesne de închipuit cât va fi suferit o fire

expansivă ca cea a lui *Balzac* de această constrângere. Cei câțiva prietini cari-l vizitară în acel moment se retraseră înspăimântați de paloarea sa; prin Paris începuse să circule zvonul că marele scriitor era pierdut.

Balzac avea el conștiința de starea sa?... În ziarul „*Figaro*” din 20 August 1883, *Arsène Houssaye* a povestit o întrevvedere tragică între autorul lui „*Moș Goriot*” și medicul său.

— Cât crezi că voi putea trăi încă? întrebă scriitorul.

Și cum doctorul nu-i răspundea:

— Ei, doctore, nu cumva mă iei drept un copil? Îți spun că eu nu pot muri ca cel dintâi venit. Un om ca mine datorește un testament publicului.

La cuvântul: testament, medicul se gândi că poate într'adevăr *Balzac* voia să scrie unul și când romancierul îl mai întreba dacă poate să se aștepte la încă șase luni de viață, doctorul elătină din cap în sensul negativ.

— Ah! strigă *Balzac* cu durere, văd bine că nu vrei să-mi acorzi încă șase luni. — Atunci îmi vei da încă șase săptămâni, nu este așa?... Șase săptămâni de friguri e o eternitate. Coasurile îmi vor părea zile... Și apoi nopțile, încă nu sunt pierdute.

Medicul urma să nu răspundă.

— Ce nici măcar șase săptămâni, reluă bolnavul îngrozit. Atunci câteva zile îmi vor ajunge. Câteva zile, nu este așa, doctore? Te rog...

— Scumpul meu *Balzac*, rosti în sfârșit medicul, nu amăna pe mâne ce poți face astăzi.

Scriitorul îi aruncă o căutătură teribilă și re-căzu cu capul pe pernă. Din acea clipă intră în agonie și cei din jurul lui nu-l mai auziră murmu-

rind decât cuvinte întretăiate, dar mai ales fraza de mai jos pe care o repetă fără încetare în delirul său: „Chemați'l pe *Bianchon*... chemați'l pe *Bianchon*... *Bianchon* mă va scăpa”.

Cătră seară, *Victor Hugo*, neliniștit de zvonurile cari umblau, merse în grabă la hotelul din strada *Fortunée* și ceru să vorbească dlui *Surville*, cumnatul romancierului muribund.

„Am așteptat câteva clipe, povestește ilustrul poet în *Choses vues*. Luminarea lumina slab splendidul mobilier al salonului și admirabilele pânze de *Porbus* și de *Holbein*, animate de păreți. Bustul de marmură (al lui *Balzac*) se înălța vag în această umbră, ca spectrul unui om ce ar trage să moară. Un miros de cadavru plutea prin casă”.

D. Surville se prezintă și-l călăuzi pe *Victor Hugo* în odaia lui *Balzac*.

„Străbăturăm un coridor, urecărăm o scară acoperită cu un covor roșu și plină de obiecte de artă, vase, statui, tablouri, dulapuri cu emalii, apoi un alt coridor, după care zării o ușă deschisă. Am auzit un horcăit prelung și sinistru. Eram în camera lui *Balzac*...”

„O femeie bătrână, infirmiera și un servitor stăteau în picioare, de ambele părți ale patului”.

Această femeie bătrână — mama murindului — infirmiera și servitorul erau așa dar singurele per-

*) Cei doi „*Tribunei*” știu poate că doctorul *Bianchon* pe care-l chema *Balzac* în agonie sa, este un personaj creat pur și simplu de imaginația genialului scriitor. Pe *Bianchon* îl întâlnim în multe cărți din *Comedia umană*. Și cum autorul acestui ciclu era un mitoman, adecă credea în existența reală a personajilor create de el, nu e de mirare că aștepta mântuirea dela doctorul *Bianchon*.

dată vederile lui personale (nici nu putea să reprezinte... ce nu există!) și chiar de aceea se ținea seama de ele. Astfel nici noua declarație privitoare la atitudinea „necunoscută” a viitorului monarh nu a făcut senzație fiindcă a fost făcută de șeful unui partid, ci fiindcă prin graiul lui Kossuth vorbeau cei cari au stăruit mai mult pentru încheierea păcii între kossuthiști și guvernamentali.

Dacă contele *Andrássy* și după declarațiile dintâi ale contelui *Khuen-Héderváry* — la cari contele *Apponyi* a răspuns că nu sunt suficiente să determine partidul kossuthist să-și schimbe atitudinea de până acum — a nutrit nădejdea că pacea „*totuș*” se va face, trebuie ca motivele lui să fi fost foarte serioase. Și a fost de ajuns intervenirea contelui *Andrássy* ca în termen de 4 zile să se schimbe dispoziția spiritelor în partidul kossuthist și *Apponyi* să se declare acum mulțumit cu aceleași declarații pe cari înainte cu 4 zile nu le socotise suficiente.

Motivele acestei schimbări nu puteau să fie decât „vederile necunoscute ale viitorului monarh” învocate, fără îndoială, de contele Andrássy.

În fața celor două argumente atât de hotărâtoare: *răsplata națiunii* și perspectiva că sub domnia viitorului monarh poate nu se va mai putea urma jocul cu „*interesele națiunii*” (o insultă la adresa actualului monarh!) s-au risipit și cele din urmă nedumeriri ale partidului kossuthist, care prin graiul contelui *Apponyi* a anunțat în ședința de azi a Camerei deputatilor că construcția și va lucra pentru readucerea stărilor normale.

Guvernamentalizarea partidului kossuthist s'a terminat.

scuze cari, în elipa aceea supremă îl asistau pe nefericitul scriitor.

Victor Hugo aruncă o lungă și mihoasă privire pe chipul livid al lui Balzac, și se îndepărta cu cernic: „Străbătând salonul, am regăsit bustul nemșcat, imposibil, măret și imprăștiind ca un fel de raze, și am comparat moartea cu nemurirea”.

Astfel, după aceste mărturisiri, dna Hanska nu era de față, spre a culege cel din urmă suspin al soțului ei.

D. Octave Mirbeau a mers și mai departe. Într-o povestire patetică, apărută în *Temps* din 6 Noembrie 1907, a dezvoltat o versiune înspăimântătoare a morții lui Balzac. Faptele acestea pe care d. Octave Mirbeau afirma că le aflase din gura pictorului Jean Gigoux (prietenui casei lui Balzac), o arătau pe dna Balzac certată de moarte cu soțul ei și înșelându-l în casa lui, în vreme ce nefericitul horecâia în agonie. Această pagină emoționantă, căreia talentul de vigoare al d. Octave Mirbeau îi dă ceva halucinant, a fost desmintită în mod formal de fiica dnei Hanska (dela primul ei soț), retrasă în mănuștirea dela Croix, din strada Vaugirard. Ce este exact în povestirea d. Octave Mirbeau? Nu știm nimic și probabil că nu vom ști nici odată nimic. Pare totuși stabilit că între Balzac și soția sa existau neînțelegeri de o mare gravitate.

Balzac s'a stins la 18 August 1850.

Un cortegiu imens compus din tot ce Parisul avea mai distins în politică, literatură, artă, știință, finanțe, a urmat pe romancier la cel din urmă lăcaș.

Victor Hugo a rostat pe acel mormânt ilustru, un discurs admirabil și religios; el a exaltat geniul și opera marelui romancier, această *Comedie*

Pentru cei 16 teologi români dela Orade. Tinerimea română din Dej a adresat următoarea scrisoare teologilor români eliminați din seminarul dela Oradea-mare:

Admirând bărbăția și jertfa voastră întru apărarea dulcii noastre limbi strămoșești, Vă împărtășim iubirea noastră frățescă și Vă îmbrățișăm cu căldură.

Dr. Ioan Cherecheșiu, Dr. Ioan Mezei, Dr. Romul Micșă, Emil Pușcariu, Dr. Valer Hango, Victor Micșă, Victor Mihali, Iuliu Micșă, Ștefan Rebrean, Dr. Octavian Filipan, Ioan Nagy, Benedict Russu, Emil Gradovicu, Augustin P. Mureșianu, Victor Roman, Vas. Pop. George Anca.

Teologii români gr.-ort. din Caransebeș:

Aderăm cu trup cu suflet la fapta eroică a celor 16 colegi dela Orade, cari mânăți de geniul națiunii române în aceste vremuri grele au știut să afirme cu demnitate drepturile limbii noastre strămoșești atragând asupra lor admirația României întregi.

Ioan Alexandrescu, I. Franțescu, M. Humilia, Mihai Jigorea, Lucian Lungu, Ștefan Meș, Antoniu Angel, Petru Bobariu, Ioan V. Brinzeiu, Gheorghe I. P. Dănescu, Iosif Goanță, Emil Grădinaru, I. Imbroane, Pavel Popa, Victor Popovicu, Eftimiu Jianu, Antoniu Nocu, Remus N. Tinca, Ioan Terovan, Ioan Guțiu, Grigorie Popovicu, Eugen Popovicu, Teodor Iorga, Iuliu Andrițoiu, Eugeniu Crăciun, Dimitrie Țaran, Coriolan Suciu.

Ghiarele... Iată un cuvânt care-ți evocă o mulțime de senzații ciudate! Parcă simți, cefindul, cum ți se urecă în spate perfida pisică. Cuvântul acesta servește de titlu unui articol scris de un primim astăzi. *Ghiarele...* Nu-i așa că-i înspăimântător? Mai ales când e vorba de „ghiarele” unor „schismatici” ca noi cei dela „Tribuna”, cari în articolul nostru „*Ce se pregătește bisericii noastre unite*”, apărut în nr.-ul 28, am fi voit să ne folosim de prilejul trist al atacului guvernului unguresc cu episcopia gr.-catolică, să atragem pe credincioșii „singurei adevărate” biserici, la biata noastră schismă... Am fi voit noi, „scorpii”, să facem propagandă „schismatică”. Cel puțin așa spune „Unirea” de

umană, ale cărei cărți, spuse el, „nu formează decât una singură, o carte însufletită, luminoasă, profundă, în care vezi plecând și venind și mergând și mieșorându-se, ca ceva halucinant și teribil, amestecat cu realitatea, toată civilizația noastră contemporană: carte minunată pe care poetul a intitulat-o *Comedie* și pe care ar fi putut-o intitula *Istorie*, care în toate formele și toate stilurile, care-l întrece pe Tacit și care merge până la Suetone, care-l străbate pe Beaumarchais și merge până la Rabelais...”

Cele din urmă cuvinte ale lui Victor Hugo, de o sfâșietoare elocvență, i-au mișcat adânc pe asistenți.

„Nu este așa, voi toți cari mă ascultați?... Astfel de scrisuri ne arată nemurirea: în prezența anumitor morți ilustru, simțim mai lămurit destiul divin al inteligenței care străbate pământul spre a suferi și a se purifica, și pe care o numim omul; și ne spunem că nu se poate ca aceia, cari în viața lor au fost genii, să nu fie suflete după moartea lor!”

Lenau.

Negură.

*Tu negură lunecă ucel de pe culmi,
Cât ochii mei prind depărtarea
Șacopere culmea rotaților ulmi
Ce „prîjin” cu vârful lor zarea...*

*Coborâ și culcă sub călul tău greu
Pădurea și veșteda vale —
Deodată cu groapa trecutului meu
Tesut din durere și jale!!*

T. Murășan.

astăzi prin inteligentul condei al părintelui *Sep-timiu Popa*.

Ba nu zău, nu-i caraghios!! Noi să fim tratați de „*scorpie schismatică*” când noi am fost singurul ziar românesc care, de două săptămâni, zilnic dăm cea mai mare și mai românească însemnată evenimentelor cari se pregătesc împotriva bisericii noastre unite? Noi, o redacție alcătuită în majoritate de uniți?

„Unirea” dovedește încă odată că nu știe să cetească, iar procesele de intenții pe cari ni-le face, întemeiate pe aceste cetanii, sunt cu desăvârșire eronate și jignitoare pentru noi. Cerem „Unirii” mai multă conștiințiozitate, dacă nu putem să-i cerem și inteligență care este în mâna „*atolputintelui*” Dumnezeu.

Un eșec al propagandei filomaghiare. După cum se anunță din Berlin, un institut de editură de acolo a pus în circulație o hartă geografică a Austro-Ungariei, pe care localitățile din Ungaria, chiar și cele germane, erau însemnate cu nume unguresc. Liga culturală germană, n'a întârziat, firește, să protesteze împotriva acestei anomaii, mai ales că noua hartă era menită pentru școlile elementare din Prusia. La rîndul său, ministrul de instrucție al Prusiei, a oprit întrebuințarea hartei în școlile din Prusia și acum e mare supărare în tabăra patrioților noștri, căci — de sigur — harta din chestiune s'a tipărit din banii vărsați de guvernul ungar cu atâta prisosință în scopul propagandei filomaghiare.

„Budapesti Hirlap” iar scrie. În numărul de Duminică al ziarului unguresc *Budapesti Hirlap*, iar găsim un articol plin de injurii la adresa teologilor orădani și a preoției noastre. Nu avem de gând să mai înregistrăm toate nebuniile acestui ziar debitate sub acest raport, decât cel mult atunci când va introduce în ele o notă nouă. Iar de astădată nu aduce nimic nou. Că suntem înculți, răi și fără de creștere, fiindcă nu ne facem ungeri, asta o știam de mult. Prin urmare să fim sănătoși și noi și *Budapesti Hirlap*, fiecare cu ale lui.

Regimul absolutist în Croația. Noul ban al Croației, după cum anunță știrile din urmă, a înstăpănit în țara întreagă un regim cu adevărat absolutist. Dela venirea banului Cuvai și până astăzi, procurorul general a pornit nu mai puțin de 180 de procese de presă. Un record acesta, într'un restimp atât de scurt, fără pereche chiar și în Ungaria. Confiscarea ziarelor se practică zilnic cu o intoleranță nemai pomenită. Populația e foarte agitată și demonstrațiile de stradă se țin lanț. E o fierbere dela un capăt al țării la altul. Ideea care fermentează mereu spiritele e *trialismul*. Organul opoziției croate *Agramer Zeitung* scrie în numărul său din urmă un articol sensationabil, în care dietele din Bosnia, Dalmația și Agram sunt invitate să adreseze împăratului un memoriu colectiv, în care, în baza diplomei regesti din 1867 și în baza transacțiunii ungare-croate, să ceară convocarea unui parlament al tuturor Slavilor dela sud, care parlament să aducă o hotărâre definitivă în chestiunea unirii Slavilor dela sud într'un singur stat.

Tot o urmare a tulburărilor din Croația e și oprirea mai multor adunări publice, între altele și a celei dela Sissek, convocată de opoziție cu scop de a se discuta situația generală a țerișoarelor slave. Consiliul comunal din Pezega a fost anovot, — tot atâtea presemne ale unor sguindiri hotărâtoare pentru viitoarea configurație a monarhiei.

Alarmare rusească. Se anunță din Petersburg „*Nowoje Vremja*” este alarmată, că Austro-Ungaria trimite trupe pentru întărirea garnizoanelor din Galiția și dealungul hotarelor prusiace face întărituri nouă.

Ședința Camerei. Evenimentul ședinței de azi a fost anunțarea desarmării din partea kossuthiștilor. Oratorul autorizat să anunțe dezarmarea a fost contele Apponyi. Într'o cuvântare mai lungă, el a declarat că partidul său e mulțumit cu condițiile formulate de contele Khuen-Héderváry pentru pace. Împotriva reformelor militare, în noua lor formulare în punctele dificultate, un mai are partidul lui Kossuth nici o pretenție. Tot atât de satisfăcut e acest partid și cu promisiunea guvernului, că va depune proiectul reformei electorale încă în anul acesta. Desarmarea aceasta

rușinoasă a partidului lui Kossuth e privită chiar și în cercurile ungurești ca o dovadă de teamă. Cu mare a partidului în fața unei reforme electorale în sens cu adevărat democratic. Justiții sunt de acum izolați, nu însă hotărâți a bate în retragere. Atitudinea kossuthiștilor încă n'a decis situația.

După Apponyi au mai vorbit Desy și primul ministru Héderváry.

Scrisoare din Bucovina.

Lege și pedagogie. — „Patriotism” și cultură.

I.

Suceava, 11/24 Febr. 1912.

Gimnaziul nostru e cel mai populat din Austria: adăpostește 1000 de elevi într'un „edificiu” legat în fiere, ca să nu se prăbușească, și dintre aceștia 60% sunt Români. Insa de când a plecat sevelul, dar dreptul Stefan de Repta și blândul său urmaș Constantin Cosovici, care a izbutit încă să fie ordine și să oprească o clipă primejdia instrăinării, se apropie de ruină, un „edificiu”, ei gimnaziul ca instituție culturală și națională. Se știe că stăpânitorii nu ni-s toamă prieteni. Mă mir că ne-au mai dat din averea noastră strămoșească, „fondul religios”, atâta, ca să ne înființăm un gimnaziu, care la început era menit numai Românilor, când aveau a clădi atâtea casarme și trebuiau să cumpere atâtea automobile, de cari mai ales are nevoie tradiționalul nostru dușman, „guvernul”, ca să-i plimbe pe frunțașii „stălpii” Românilor, — pe politicienii noștri îi poți corupe și cu o plimbare în automobil — cari se înțelege se „revanșează” cu fapte. Astfel acum de câțiva ani voiese să puie mâna și pe gimnaziul nostru, nu numai în ce privește afacerile bănești, ci și pe felul, cum au să fie educați elevii Români. Un om energie ca Stefan de Repta nu putea să sufere, și nu a suferit, nu a fost de amestec. Insa de când a plecat el și urmașul său, lucrurile s'au cam schimbat. În locul singurului bărbat care era chemat și avea pregătirea și energia necesară, bărbat pe care însuși Stefan de Repta l'a ales să-i fie urmaș, au pus — nesocotind chiar și voința Mitropolitului — pe un individ, în viața privată de bună seamă e foarte cinstit, însă care de altfel în toate privințele e un fruct al școlii corupte și semitice a guvernanților noștri: le trebuia un om care să asculte la ușă, ce vorbește profesorii în clasă, care să se plece „ergebenst” cu umilțina, în fața oricărui funcționar, care poartă o șapcă neagră-galbă, și care în iritare nu e cu mult mai moderat, ca unele din foile de scandal ale politicienilor noștri. Și l'a aflat chiar în rândurile Românilor. Vă puteți închipui, ce anarhie domnește într'un institut în fruntea căruia stă un imbecil. Și anul acesta ne-a dat dovada. Căci un elevii au fost cauza tuturor relelor, cari au discreditat atât de tare numele bun al gimnaziului nostru, nu profesorii, dintre cari mai mulți și-au împlinit datoria, ei guvernul, care crede, că postul de director al gimnaziului din Suceava e numai pentru ca un profesor mai bătrân să capete o pensie mai mare, când se va retrage și că un gimnaziu românesc n'are nevoie de un conducător mai capabil și energie, care se înțelege, că nu se va pleca în fața fiecărui circular tendențios și care ar putea fi încă doamne ferește... iredentist! Astfel s'a întâmplat, că în vremea din urmă un director nu stă mai mult de 2—3 ani, apoi pleacă și vine rândul altuia, cel mai bătrân, ca la triburile africane. Vedeți că toți „bătrânii” noștri voiese să fie în viața lor director măcar o săptămână. Și dacă se poartă bine, dacă se pricep a asculta la ușă sau a privi prin borta laeătului, dacă se pricep a zâmbi mai marilor și colegilor un zâmbet perfid și lingușitor, dacă se pleacă „ergebenst”, ajung

de bună seamă, dacă nu directori, cel puțin... lăcșitori. Și astfel se păgubesc interesele sfinte ale neamului și se apropie de ruină o instituție culturală, numai culturală.

D. N. Iorga a zis foarte bine comparând stările dela noi cu cele din Basarabia: la noi ne-au pus lanțuri de aur, peste Prut le-au pus lanțuri de fier, la noi e coruperea gândului, acolo e miederea lui. Cultura evreo-neuțesească „europeană”, cum zice ei, cultura birocrației austriace, pe care o privim cu drept ca pe un produs al semitismului, contra căruia se luptă azi chiar și în Franța, care o vreme era atât de cutropită de acest soi de „cultură” cultura pe care la suprafață „Kulturträger”-ii noștri o reprezintă, ca pe o zeită antică „alma mater” pe când noi nu zărim decât banul strălucitor, cu care voiese să ne cumpere sufletele, cultura aceasta ne-a corupt în trădăvăr așa de tare, încât când privești la suprafață nici nu observi unde e răul, pe care-l simțești numai: astfel ai putea crede, că cutare intelectual „român” e într'adevăr Român, pe când în realitate de mult și-a vândut sufletul strănilor. În privința aceasta Austria a fost cu mult mai „cuminte” — în sensul dat acestui cuvânt de zărele ovreiești din apus — însă pentru aceea și cu mult mai imorală ca Ungaria, care și ea azi începe a recunoaște, că tot e mai bună „tactica” d-ilor de pe la Viena—Lemberg—Cernăuți. Pe încetul ne-a strecurat în suflet o neîncredere față de Români din alte părți, o credință, că Viena e centrul culturii, care trebuie să ne-o însușim, ne-a corupt pe toată linia și aproape pe toți.

Insă se înțelege că mișcarea națională din țară și din Ardeal, care în ultimul deceniu a luat un avânt atât de frumos prin scrisul dlui Iorga și a aceluia, cari câțiva ani au fost tovarășii săi, a deșteptat și pe Români din Bucovina și mai ales în tinerețe a aflat un teren atât de bun și roditor. Tinerețea, care atunci era încă pe băncile școlii azi începe a porni la luptă, deocăndată se înțelege că ne-am revanșat, ca să recucerescă aceea ce dușmanii noștri cu un zâmbet perfid pe buze ne-au fost furat. Curentul acesta, care la alte popoare din Monarchie a pornit acum de mult și cu mai multă vehemență, trebuia oprit. Și cum? Prin deșteptarea... „patriotismului”. Vedeți că aici Austria și Ungaria se întâlnesc pe aceleași drum. Și care-s mijloacele? La noi la aparență mai inofensive și indulgente, însă cu aceeași tendință. Vă voi înșira numai trei, cari în timpul din urmă s'au accentuat în desosebii: exercițiul de arme la toate gimnaziile din Austria, cu chemarea specială de a deștepta „patriotismul” tendința de a uniforma elevii Români dela unele gimnazii din Bucovina, și în fine opreliștea elevilor din Suceava de a ceti foi politice, încă un scop „patriotic” cel mai sublim!

Să cercetăm puțin în ce împrejurări s'au întâmplat acestea și cui avem a-i mulțumi atâtea servicii, patriotice. Unele au fost dictate de-a dreptul dela Viena și altele au răsărit în mîntea genială a unora dintre intelectuali — intelectuali români, cari nu știu unde-i înmormântat Alexandru cel bun și știu de-abia că Stefan cel mare își are mormântul la Putna, alții însă cred că o... statuie! În fine iertați-i: au cultură „europeană” câștigată la universitatea din Cernăuți! — și odată ce fac o faptă atât de strălucită așteaptă și o răsplată grasă în bani sau mai adesea în titluri, căci conducătorii noștri de bună seamă „firrești” și ei, sunt foarte idealisti! Exercițiul de arme, împușcarea la țintă, a fost introdus în toată Austria, deci intelectualii noștri nu-s de vină.

De-abia a fost introdus acest nou „obiect liber” și excelenții noștri pedagogi îi îndemnau pe elevi să se înscrie cât de mulți, căci fac o faptă „patriotică”. Noi „patriotismul” asta îl cunoaștem destul de bine din experiența ce-am făcut-o cu intelectualii noștri, și-i felicităm pe toți, cari s'au pus în serviciul acestei idei, ca un astfel de

fals „patriotism” să se propovăduieacă prin școli, noi știm contra cui s'or îndrepta armele aceste — nu pușca și baioneta, ce li-se pune în mâna elevilor — ci gândurile ascunse, cari au fost inițiatorul acestei „reforme” școlare, țare e cu totul contrară ideilor pedagogiei moderne, în orice privință și mai ales încă cu scopul pronunțat de a-i face pe elevi mai „patrioti”.

Fără îndoială că sportul e ceva necesar pentru educația fizică a elevilor, însă fără această înmăntare „patriotică”, care numai pedagogilor noștri le e binevenită. Nu suntem din principiu contra introducerii sportului în școală — sunt și alte sporturi mai sănătoase și mai puțin brutale — însă în sensul ăsta nu-l primim! Aceiași tendință „patriotică” avea și uniforma, care a răsărit însă din capul genial al unui membru al corpului didactic din Suceava. Ce să mai facă bietul, căci până acum nu prea avuse noroc? Într'adevăr îl compătimim! Atâta zbucium și atâtea zâmbete și chiar bancnote aruncate încoace și încace și totul degeaba! Era încercarea desperată a unui bărbat corupt de semitism, a unui parvenit, de a-și crea o platformă morală, o încercare care n'a reușit și de aceea nici nu vom mai vorbi de ea. Am amintit-o numai ca făcând parte din simptomele unui viitor foarte trist, dacă nu s'ar arăta din altă parte zorii unei vremi mai bune. Am arătat că tendința aceasta de a introduce un anumit fel de „sport” și „uniforme” are o latură politică „patriotică” pronunțată și de aceea, numai de aceea ar trebui combătută. Insa mijloacele aceste sunt și nepedagogice: ele tind spre o militarizare a școlilor, care în timpul din urmă în alte țări de mult a fost seacă. Tendința pedagogiei moderne e să crească oameni liberi, nu militari, disciplinați, cari în direcția aceasta sunt instruiți tot atât de bine și în casarmele, cari nu pot fi confundate cu școala. — oameni educați și culti, nu niște cărări intelectuali! În România acum de câțiva ani a fost deslințat ultimul regim de copii cu pușculițe și șapci, bucuria unui fost ministru de instrucție, căruia-i plăceau să-i desmilitarizeze a școlilor și numai un intelectual din Bucovina s'o mai fi bucurând când vede că toți elevii merg în pași și nu greșeste nici unul, sau când duc mâna la șapca de salută! Iată o grămadă de forme prin cari guvernul încearcă să strecore și în școală politica sa de corupere și de semitism și noi trebuie să ne opunem din răspuțeri, căci în școală nu ne trebuie disciplina draconică, care să depindă în alt loc, ei educație, n'avem nevoie ea școala să ne dea păpușe mecanice, cari vegetează o viață fără rost, ei oameni liberi, cari în școală să câștige puterea morală, de a lupta pentru neam și de a rezista ademenirilor banului. Se poate că birocrații austriaci n'au aceeași părere, însă noi nu-i vom întreba de sfat, în chestii, pe cari numai noi le putem rezolva! O măsură recentă e ca elevii să nu cetească foile politice — acestea numai pentru ținutul Suceava și împrejurime. Cum însă la noi „Lucafărul” este o foaie și „politică”, „Viața Românească” asemenea, apoi nu mai vorbim de ziare ca „Neamul românesc”, „Tribuna”, „Unirea”, în curând „Lumina” și celelalte și cum li-s'a sfătuit elevilor ca nici foi literare să nu aboneze, ei așa dacă vor vedea una într'un colț s'o foiașcă puțin, atunci vă puteți închipui încotro tineste această nouă „reformă!” Elevii noștri vor cu siguranță mai departe frumoasele foi românești cum e „Tribuna”, „Neamul românesc”, „Lucafărul” atâta că în secret și astfel va crește moralitatea. Se obiectează că tonul ziarelor noastre din Bucovina e prea vehement și vulgar. E drept, însă aici altfel se combate și altfel se ferece elevii de imoralitate. Huștii noștri „pedagogi” ar fi putut îndrepta această tristă stare de lucruri creată de „stălpii” noștri atât de geniali și n'au făcut-o. Acum vin cu o măsură atât de proastă. Se amintă și cu pedepse foarte aspre! Ei bine, ce să

MOBILE

TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui

Székely és Réti, Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauză că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulț...

Trusouri complete pentru mirese.

Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și odăi etc.
Mobile englezești cu piele. Prețuri de tot ieftine.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate.

În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.

TELEFON Nr. 214.

cotească elevii? „Mein Oesterreich”, „Guter kamerad”, apoi romanele lui Karl May, scrie pentru tinerimea nemtească atât de deosebită de a noastră? Și până acum nime nu s'a gândit să-i oprească pe studenți a ceti ziare: gândul acesta tot numai în capul unui genial pedagog dela Suceava a putut să răsără! Intr'adevăr, ce elevi voiesc ei? Copii, cărora să le placă a se da cu săniuța, a se juca de-a cătanele ori de-a baba carba, să se deie peste cap să învețe câteva cuvinte grecești, latinești, să știe articolul nemțese (ma-ma — tata, der Vater — die Mutter) lucruri foarte bune, cari însă nu ajung. Măsura aceasta dacă ar fi de natură pur pedagogică o putem admite numai în gimnaziul inferior, în nici într'un caz însă pentru elevii claselor superioare. Profesorul e chiar dator să le explice elevilor diferite direcții și evenimente politice, căci de altfel elevii odată ieșiți din gimnaziu și de printre teancurile cu cărți, vor sta ca într'un labirint și nu vor ști încotro să pornească — dacă tonul unor ziare îi „scandalizează” pe iubiiții noștri „pedagogi”. Ahtiați după o decoratie sau un titlu, și nici de fel după muncă, — atunci să nu le oprească pe toate! În fine peste tot locul e aceeași tendință îmbrăcată numai în alte forme, protejată când de un intelectual „român”, când de un burocrat dela Viena, de a ne depărta de sufletul adevărat al neamului nostru, de-a ne corupe inima și sufletul, de a năbuși orice libertate de gândire, chiar și la profesori, de-a combate prin școală curentul cel nou de regenerare națională a Românilor și de-a „disciplina” astfel pe elevii români, ca în viitor să fie o gardă eredințioasă a birocrației austriace, reprezentată în Bucovina și prin câțiva Români rătăciți și corupți. Vom vedea cine va învinge: aurul sau spada românească, adevărul sau minciuna și corupția? Noi credem, că adevărul poate întârzia puțin, însă în sfârșit totuși va străbate spre culme!

Oportunități

In chestiunea salarelor profesore.

Un preot solicita deunăzi, în *Revista Preoților*, îmbunătățirea salarelor preoțești, așa după cum, afirmativ, li-s'ar fi pus în vedere profesorilor dela seminarul diecezan din Arad.

Un profesor face acum următoarea socoteală interesantă despre îngrijirea de care sunt împărțâși profesorii din partea diecezei:

„Un profesor dela institutul pedagogic-teologic, dela care dieceza pretinde calificatie academică și să propună 20—25 ore la săptămână, după un serviciu de 8—9 ani ajunge la un salariu anual „petecit” de 2360 cor. + 500 cor. bani de evartir. Din acest salariu, pentru că să aibă un evartir modest, dar cinstit, ca să nu'ți fie rușine nici Sfintiei Tale, să intri în casa profesorului, trebuie bietul să mai ia cel puțin 300 cor. din salariu, ca să poată plăti chiria, care se urcă pe zi ce merge. Cât mai rămâne din salariu? 2060 cor., zi: două mii șasezeci coroane, din cari, detragând 3.33 cor. lunar la fondul de penzie, cad pe o lună 168 cor. 33 fil. Din suma aceasta detrage apoi pentru luminat, încălzit, spălat, servitoare, contribuție și cult, apa etc. etc. îți va rămâne în cazul cel mai favorabil abia 60 cor. pentru trai. De îmbrăcăminte, medic, apotecă, de creșterea copiilor și alte spese neprevăzute nici nu vorbim, pentru aceasta nici nu se ajunge din salariu. Unde sunt cărțile și revistele de specialitate, diferitele contribuții de binefacere, spesele convenționale etc. etc.? Din cele de sus reese așa dară, că profesorii mult învidiați pentru unele mici daruri, încheie bilanțul cu deficit”.

„Vezi, Părinte, cum stau ceice lucrează la acest focular al diecezei noastre? Te vei mira și'ți vei pune întrebarea, că din ce trăesc acești luminători ai bisericii? Îți răspund, că trăesc din ajutorul socriilor (Ei, și dacă n'au socri cu dare de mână? R), sau făcând datorii (Asta o credem pe cuvânt. Red.)”.

După informațiile noastre, chestia salarelor profesore va fi desbătută în consistorul plenar conchemat pe Joi și nu ne

îndoim, că consistorul va găsi mijloacele prin cari să le creieze profesorilor condițiile unui trai cinstit, în conformitate cu munca lor cinstită.

Răsboiul italo-turc.

Liniștea care se statornicise pe câmpul de luptă din Africa — după cum arată ultimele telegrame — a fost întreruptă de trupele italiene printr'un atac contra Turcilor acasă la ei, dar nu în Europa, ci în proprietățile din Azia. Pe lângă încercările ce se fac în Africa de a răsvrăti triburile arabe contra Turcilor, bastimentele italiene bombardează porturile sultanului de pe malul Siriei, nădăjduind că prin această îndoită acțiune vor determina Poarta la cedarea Tripolitaniei.

Bombardarea Beirutului.

Telegramele sosite Sâmbătă din Constantinopol, anunță că bombardarea orașului Beirut a început la orele 9 dimineața și a durat o jumătate de oră.

Italienii au scufundat un vas de război turc, iar un altul a fost scufundat de înșiși marinarii turci de pe bord.

Sosirea flotei în Beirut.

Ieri după amiază a sosit în fața portului Beirut o flotilă italiană și a sosit autoritățile să extradeze cele două vase turcești cari s'au refugiat în port. Italienii au dat timp de gândire până azi la orele 9 dimineața.

Nepriimind nici un răspuns, au scufundat cele două vase turcești.

Sosirea flotei italiene în fața portului Beirut a provocat o mare panică printre populație, temându-se că Italienii vor debarca.

Mulțimea a luat cu asalt arsenalul și a luat arme de acolo pentru a fi gata de un eventual atac al Italienilor.

Valiul a luat măsuri severe pentru menținerea ordinii și liniștirea populației.

Dimineața două vase italiene au început bombardarea orașului. Obuzele au distrus palatul guvernului și toate firele telefonice și telefonice, astfel că orașul este acum complet izolat.

După cele din urmă știri din Constantinopol, neconfirmate încă, proiectilele vaselor italiene ar fi căzut pe cheiul din Beirut unde o mare mulțime era adunată: mulți locuitori ar fi fost uciși. Mulțimea ar fi luat armele din depozitele guvernului.

Constantinopol. — După ancheta oficială făcută la Beirut, cinesprezeco persoane au fost ucise și mai sunt cam 100 de răniți.

Trei escadroane de cavalerie au fost trimise din Damasc.

Agenția Reuter află din Beirut că în urma bombardării vama și mai multe edificii din port au avut stricăciuni importante: ar fi 60 de morți. O panică s'a produs în populație.

Autoritățile militare au luat măsuri de apărare.

Ministerul de interne a dat despre bombardarea dela Beirut comunicatul următor: la ora 7 dimineața două crucișătoare italiene din tipul cuirasatului „Vittorio-Emanuelle” și două vase-transport au sosit în raza dela Beirut și au cerut predarea canonierei „Anvillah” și a torpilorului „Angora”. Aceste două vase otomane au luat imediat poziția de luptă pe când autoritățile aveau o consfătuire în privința notei trimise de contra-amiralul italian.

Înainte de termenul dat, italienii au început bombardarea; vasele otomane s'au apărat energic, cononiera „Anvillah” fiind atinsă de mai multe giulele a luat foc și un aparat electric a făcut exploziune. Echipajul și armele au fost debarcate, apoi „Anvillah” și torpilorul „Angora” s'au aruncat singur în aer.

După bombardare, vasele italiene s'au depărțat și au revenit două ceasuri mai pe urmă. O parte din vasele turcești scufundate se mai vedea

încă de asupra mării, vasele italiene au mai tras încă o giulea care a atins banca otomană pricinind stricăciuni. Apoi vasele italiene au plecat.

La primul moment populația era foarte îndârjită, dar în urma măsurilor repede luate de autorități, ordinea a fost restabilită numai decăt.

Valiul a făcut o inspecție și a publicat o proclamațiune spre a liniști pe locuitori.

Populația indigenă și europenii din Beirut.

Se anunță din Beirut că populația de acolo, și mai ales săracii sunt foarte revoltați contra italienilor, și contra națiunilor cari se află în legături amicale cu italienii.

Știrea că mulțimea vrea să comită atentați contra europenilor n'a fost confirmată încă.

Francezii, englezii, grecii, americanii și germanii deocamdată nu sunt amenințați.

Ziarele din Paris anunță că pericolul din Siria amenință interesele Franței.

Franța se teme că Italia va merge mai departe pe calea începută, deoarece guvernul aprobă acoastă acțiune.

Guvernul turcesc va trimite o notă puterilor, prin care protestează contra bombardării orașului Beirut.

Constantinopol. — La orele 3 după amiază se anunță că ieri a sosit în fața portului din Beirut 2 vase de război italiene și după ce au scufundat două vase de război turcești, au părăsit portul.

După bombardare.

Constantinopol, 26 Februarie. — În decursul zilei de ieri nu s'a arătat în fața Beirutului nici un vas de război italian. Populația s'a mai liniștit. Deoarece însă sunt temeri, că din cauza bombardării Turcii vor începe în oraș masacre împotriva creștinilor, s'a declarat starea de asediu.

Portul a fost în mare parte ruinat de obuze. Bucăți de șrapnele sunt împrăștiate pe străzile. Frontispiciul zidirei Băncii de Salomie sunt găuriți. Frontispiciul palatului Băncii Otomane este în ruine. Clădirea băncii Palestinei este descoperită de ghiulele. Îndată după primirea acestor știri la Constantinopol s'a ținut un consiliu de miniștri, în care s'a hotărât de urgență expulzarea italianilor din Turcia.

Masacrul străinilor.

Constantinopol, 26 Februarie. — Azi de dimineață s'a lătit vestea prin oraș, că în Beirut mahomedanii au început a masaca pe italienii aflați acolo. Creștinii străini încă au ajuns victimele răsunării turcești. Amănunte lipsesc.

Intervenția puterilor.

Era de prevăzut, că îndată ce Italienii vor muta teatrul războiului de pe teritoriul Tripolitaniei în altă parte, fie și în Asia mică, puterile neutrale vor trebui să intervină, pentru a'și apăra interesele lor. Astfel vine știrea din Londra, că îndată după lățirea vestii despre bombardarea Beirutului încrușișătorul *Lancaster* a primit ordin sigilat să plece în apele mării Aegeice și să aștepte acolo ordine ulterioare.

De asemenea un vas francez a plecat din Tuleon în apele levantine pentru a apăra acolo interesele franceze.

Austro-Ungaria încă n'a dat nici un ordin în această privință, deoarece este informată, că Germania a dispus trimiterea unui crucișător în apele Beirutului.

Cheltuielile războiului.

Roma, 26 Februarie. — Ministrul de finanțe Tedesco a depus la cameră un proiect de lege pentru regularea cheltuielilor de război. Ministrul cere 140 de milioane de lire pentru continuarea războiului, ca credit extraordinar, apoi 30 de milioane pentru proviziuni de război.

A mai cerut autorizația unui împrumut de 35 de milioane, care să servească drept cheltuieli de administrație și pentru zidiri noi în provinciile anexate.

Proiectul a fost luat de urgență în discuție și va fi votat cât de grabnic.

Scrisoare din Roma.

Publicație oficială. — Ouașprezece mii de reprezentări în șase luni. — Wagner domină în operă. — Franța domină în proză. — Dramele engleze, germane și spaniole.

Roma, 18 Februarie 1912.

Ministrul instrucțiunii publice din Italia, a publicat zilele acestea „Buletinul de Arte”, în care, direcțiunea generală de Bele Arte a tipărit un lung raport asupra tuturor operelor teatrale muzicale și dramatice de autori străini, cari s'au reprezentat în toată Italia în primul semestru al anului 1911.

Credem că aduceam un folos cetitorilor noștri, spiciind din acest raport câte ceva, astfel ca să le putem da o idee clară asupra reprezentațiilor pieselor de autori străini, în această țară de 34 de milioane de locuitori.

În acest raport, se vorbește și de piesele autorilor italieni, dar la noi, nu poate interesa atât piesele și numele autorilor italieni, întru cât teatrul francez și german este mult mai cunoscut la noi, de aceea spiciuirea noastră o vom face numai pe acest teren.

În timp de șase luni (Ianuarie—Iunie 1911) în toată Italia s'a dat un număr de 12.224 de reprezentații teatrale cu piese muzicale și dramatice de autori italieni și străini.

În acest interval, în provincia Milan s'au dat 1872 reprezentații; în provincia Turin 1496; Roma 1163; Neapol 621; Florența 447; Veneția 375 etc.

Din totalul de 12.244: 7632 au fost reprezentații de piese de autori străini, 2.293 au fost de autori francezi (aproape jumătate); 1709 de germani; 45 de ruși; 31 de norvegieni; 4 portugeze, iar 77 de autori străini necunoscuți.

Dintre reprezentațiile de opere, de autori străini, cel mai mare număr l-a dat operele franceze (10 opere, reprezentate de 268 de ori); pe urmă vin operele germane (9 opere reprezentate de 133 ori); 2 baleturi rusești au avut 27 de reprezentații; 1 operă spaniolă a avut 5 reprezentații.

Operele străine, cele mai des reprezentate, au fost Carmen (Bizet) de 68 de ori; Faust (Gounod) 50 de ori; Mignon (Masset) 46 de ori; Lohengrin (Wagner) 43 de ori; Mignon (Thomas) 34 de ori.

Autorii francezi de opere, cei mai reprezentați în aceste șase luni, au fost: Bizet (de 68 de ori); Massenet (67); Gounod (57); Thomas (34); Berlioz (25); Saint-Saens (10).

Dintre autorii germani, Wagner este cel dintâi, și tot cel dintâi este și dintre toți autorii străini de opere cari s'au reprezentat în Italia în acest interval (90 de reprezentații); pe urmă vin Strauss și Meyerbeer cu câte 21 de reprezentații fiecare.

Dintre autorii spanioli, singur Gomez a avut cinci reprezentații cu opera Guarany.

În ceea ce privește operele, cari mai mare număr de reprezentații l-a dat operele austriace (34 de opere, reprezentate de 1584 de ori); vin pe urmă 25 de opere franceze, reprezentate de 316 ori; 9 engleze de 211 ori; 1 spaniolă de 17 ori.

Opereta cea mai des reprezentată a fost Văduva veselă de Lehar de 458 de ori; vin pe urmă Walzer Traum de O. Strauss de 290 de ori; Cometele de Luxemburg de Lehar de 144 de ori; Gheisha de Iones de 143 de ori; Dragoste de priuți de Eysler de 61 de ori; Manevre de toamnă de Emmerik-Kalman de 50 de ori; Vânt de primăvară de I. Strauss de 48 de ori; Boccaccio de Suppé de 47 ori. Toate aceste opere, afară de ultima, sunt moderne.

Operele franceze cele mai des reprezentate au fost: Clopotele de Corneville de 35 de ori; Fata mamei Angot de 34 de ori; Mascota de 32 de ori, etc.

În proză, ordinea se schimbă, căci în primul trimestru din anul 1911, Franța domină celelalte reprezentații de lucrări străine în Italia. Astfel s'au reprezentat în acest interval 320 de lucrări franceze, de 1709 ori. Vin pe urmă 14 lucrări engleze de 148 de ori; 18 germane de 93 de ori; 9 spaniole de 72 de ori; 6 norvegiene de 31 de ori; 1 portugeză de 4 ori.

Piesele străine cele mai mult reprezentate au fost: La petite chocolatiere de 61 de ori; Le ma-

itre de Farges de 45 de ori; Les marionettes de 39 de ori; Dama cu cameli de 37 de ori; Iubire care trece (de spaniolii frați Quintero) de 35 de ori; Aventuricrul (de Capus) de 34 de ori; Taci inima mea de 30 de ori; Hamlet 30 de ori.

Dintre dramaturgi francezi, cel mai reprezentat în acest interval a fost Sardou (79 reprezentații), vin pe urmă Hennequin și tovarășii săi (110 reprezentații); Feuillet (83), De Flers și Caillavet (79), Dumas fiul (73), Dennery (69), Bisson (63), Bataille (57), Volf (43), Capus (41), Bernstein (Valeréque) (25), Scribe (15), Rostand (12), V. Hugo (11), Brioux (9), Bourget (8), Fabre (4), Mollière (3), Zola (3), Donnay (3), Mirbeau (3).

În Italia, piesele englezești cele mai reprezentate în acest semestru, au fost cele de Shakespeare (62 reprezentații), dintre cari Hamlet s'a reprezentat de 30 de ori, Mătușa lui Carol din Brandon s'a reprezentat de 22 de ori, Sherlock Holmes de Conan Doyle de 21 de ori, iar de Oscar Wilde s'au dat două drame de 10 ori.

Dintre cele 93 de reprezentații de piese germane, Suderman ține recordul cu 8 drame, date de 54 de ori. Hauptmann 4 reprezentații, Schiller 1 reprezentație.

Dintre cele 72 reprezentații de piese spaniole, 54 au fost de frații Quintero, iar de Lope Vega una singură.

Dintre cele 31 reprezentații de piese norvegiene, 28 au fost de Ibsen, de 19 ori s'a dat strigoii și de Björnson.

Portugalia a avut numai un singur reprezentant, Dantas, cu o comedie într'un act dată de 4 ori.

Din rezumatul de mai sus, se vede cum două cincimi din numărul total al reprezentațiilor, îl ocupă autorii străini. Nu doară că producția teatrală nu ar fi suficientă cerințelor publicului însă din punct de vedere comercial și chiar din cel moral și educativ, piesele străine au o largă reprezentare.

P. Robescu.

Republica chineză.

Decretul împăratului. — Prințul Yuan Shi Kai.

Este un eveniment împlinit. China s'a transformat în mod oficial în republică. Mai mult chiar, existența republicii chineze a fost decretată de însuși fostul împărat (un copil de 6 ani) care folosindu-se pentru ultima dată de puterea sa de suveran a semnat căderea propriei sale dinastii.

Condițiunile de substituție a regimului au fost discutate cu săptămâni înainte între orașele Nanking și Peking, între reprezentanții republicii oficioase pe de-o parte, pe de alta între prințul Yuan Shi Kai, reprezentantul dinastiei, care în realitate nu reprezenta pe nimeni. El era ce e drept — și nimeni n'a îndrăznit să contrazică — singurul om de stat al Chinei, capabil să organizeze cu autoritatea sa și cu marea sa experiență un regim de tranziție și de conciliere între absolutulismul de ieri și parlamentarismul de mâine.

„Este limpede acum”, declară împăratul în edictul său, „că majoritatea națiunii dorește stabilirea unei republici, și în dorințele manifestate de popor, trebuie să recunoaștem voința lui Dumnezeu. Cum am putea noi combate dorința milioaneilor de suflete, pentru a asigura gloria unei singure familii? Împărăteasa regentă și împăratul ținând cont de aceste dorințe, dau poporului suveranitatea. Prin urmare eu, împăratul decid, ca forma de guvernare în China să fie republica constituțională”.

În schimbul bunurilor cedate, revoluționarii păstrează pentru micul împărat titlul de: ta-tchin, adică dinastia cea mai curată. Ei îi dau o pensie viageră anuală de aproape 14 milioane de franci, îi permite să-și conserve personalul palatului, cu condiția, ca posturile nouă să nu fie încredințate la euneci. Afară de aceasta se însăreinează să îndeplinească sacrificiile rituale față de mormintele familiei imperiale.

Puțin lucră la lipsit, ca aranjamentul acesta, — care lasă suveranului detronat o situație plină de demnitate și ușurează în același timp stabilirea tinerei republici în cele 18 provincii chineze, să fie nimicit printr'o simplă întâmplare.

Fericitul părinte al acestei transacții, prințul Yuan Shi Kai, era cât pe aci să cadă victima unui odios atentat întâmplat la 16 Ianuarie c. în momentul când era să intre în palatul imperial. Norocul noii republici a făcut, ca prințul Shi Kai să scape teafăr lăsând în locul lui vr'o câteva victime din oamenii poliției.

INFORMAȚII.

A R A D, 26 Februarie n. 1912

Actualități.

Dela Isac până la d. Locusteanu. Cetim în numărul din urmă al „Flacării” o cronică teatrală iscălită de d. P. Locusteanu. Mărturisim, nu prea avem obiceiul să'l cetim pe d. Locusteanu. Prea e de spirit, încât ne temem originalitatea de influența dezastruoasă ce ar putea exercita asupra noastră. De astă dată, însă, ne-am călcat pe voință. L'am cetit fiindcă... fiindcă seria despre simpatieul nostru Emil Isac dela Cluj și oricum, eram curioși să știm ce părere are d. Locusteanu despre Isac. Amândoi autori dramatici! Ce poate fi mai interesant decât părerea unui autor despre altul. Și... am rămas surprinși. De unde ne așteptam ca d. Locusteanu să fie invidios, să privească chioris la succesele colegului d-sale, ne trezim cu un car de laude la adresa nedreptății din capitala Transilvaniei. De unde ne așteptam ca d. Locusteanu să aibă cel puțin nobila ambiție de a poza un fel de părere răsărită pe urma concepțiilor d-sale adânci asupra vieții, ne pomem cu o închinăciune fără rezerve în fața talentului nostru amic.

Ei bine, se poate una cu asta? Iată, se poate, spre mai marea uimire a noastră, cei cari credeau că doi oameni congeniali nu pot să se sufere, înțeamă cum două săbii nu pot să intre într'o teacă. Și... totuși, o explicație trebuie să aibă această atitudine curioasă a dlui Locusteanu. Care să fie?

Cineva ne șoptește înău, tocmai în momentul când ne chinuim asupra acestei chestiuni:

— Ce vrei frate! Dela Isac până la d. Locusteanu mai va... D. Locusteanu poate permite să ia pe Isac sub aripile sale. Ai înțeles?

De înțeles noi am fi înțeles, dar ce vor zice cetitorii?

Către Octavian Goga. Chelmac, 20 Febr. 1912. Astăzi, când deja ai intrat în temnița Sighetului, luccafăr mântuitor al neamului românesc, îmi vin în minte cuvintele dreptului Simeon, rostindu-le eu despre Tine: „Iată acesta este pus spre căderea și spre scularea multora întru lumină și prin sufletul Tău va trece sabia durerii, ca să se descopere dela multe inimi cugețele viclene!”

Adaog cu glasul evangheliei: „Fericit este pântecul care Te-a purtat și fericite sunt țipele ce ai supt!” Căci preoțimea română e cu Tine mare regenerator al conștiinței noastre naționale! Rabdă deci cu tărie, căci din loviturile ce le-ai primit și le primești dela dușmanul din afară și dela cel din lăuntru, va răsări biruitoare credința adevărată românească! Mângăie-Te, căci preoțimea cu credința din „Apostolul” Tău Te urmează fără șovăire în toate credințele Tale! Fie preamărit numele Tău, căci și suferința Ta este o părticică din „Cântarea pătimirii noastre” Te salută cu iubire românească Ignatie Vișoiu, preot gr. or.

— **Episcopul Hossu** — acasă. Citim în „Drapelul”: P. S. Sa Episcopul Dr. V. Hossu după o îndelungată absență a sosit la Lugoj, nude va petrece mai mult timp, până la trecerea definitivă la Gherla. Fiind P. S. Sa, după morbul greu de astă toamnă și iarnă, încă reconvalescent, s'a abstat la expresă dorință a P. S. Sale, dela orice recepție și manifestație. Ne bucurăm din inimă, că vedem pe înaltul arhipăstor iarăși în mijlocul nostru și îi dorim, ca aici să-și rogăsească deplina însănătoșare, ca apoi cu forțe întinerite să ice asupra-și cârma diecezei Gherla, unde multe și mari probleme așteaptă pe omul întreg.

— **D. E. Gârleanu** — decorat. Din Craiova ni-se scrie că dl Emil Gârleanu, directorul Teatrului național din Craiova, distinsul nostru co-

laborator, a fost decorat de Regele Carol cu medalia *Bene-Merenti* cl. I.

Sincerele noastre felicitări.

— **Monografia boierilor moldoveni din Basarabia.** În vederea sărbătorilor pentru centenarul anexării Basarabiei la Rusia, zemstvou din Chișinău a hotărât să facă o mare *monografie a familiilor de boieri moldoveni din Basarabia*. Autorul monografiei va fi cunoscutul genealogist și ahivar dl Paul de Gore, descendent dintr-o veche familie moldovenească, din care o Safta Gore sau Gorie era soția visternicului St. Luca. Un Gore era căsătorit cu fiica lui Gh. Arapu, Șatrar, soacra lui Ion Flondor Vornic de Câmpulungul rusese în sec. XVIII, un strămoș al Flondoreștilor din Bucovina!

— **Inundații în Moldova.** Din Iași se anunță: Prefectura de județ a fost înștiințată că apele Prutului în interval de 24 ore au crescut cu doi metri.

În multe părți din județ Prutul a început să se reverse, inundând șesurile pe mari întinderi. Panica printre săteni este mare mulți dintre ei au început a-și transporta avutul și vitele la deal.

Pentru a se împiedeca aglomerarea sloiurilor de ghiuță care vin în cantitate considerabilă, prefectura a luat dispoziția ca ghețurile să fie sfărâmate cu dinamită.

De asemeni apele Jijiei au cerscut în mod considerabil și din moment în moment se așteaptă să se verse.

— **Membrii români în congregația comitatului Alba-inferioară.** Viriliști: Dr. Victor Mihailescu, I. M. Moldovanu, Ioach. Topoian, Ioan Cirlea, Dr. Ales. Pop, D. Aug. Dumitreanu, Dr. Octavian Prie, Teofil Faur, Dr. Laur Pop, Tr. Botian, I. F. Negruțiu, Dr. Dănilă Szabó, Petru Fizeșan, Nic. Adamovici, George Bărbat, Dr. George David, Const. Colbasi, Oprea B. Popa, Ioan Rusan, Sim. Ispas, Dr. Ioan Marciaș, Nic. Forescu, I. Chirilă, Ioachim Fulea, Sim. Oniș, Teod. Lobonț, Sim. Crăciun, Rubin Patitia, Vas. Ciocan, Dr. Iuliu Măruș, Dr. Ioan Reșe, Avram Grecu, Ios. Muntean, Dr. Laur. Nestor, Ioan Maior, Artem Blăjan — Aleși: Nic. Draia, Flor. Rusan, Ioan Teculescu, Parteniu Rozor, Sim. Micu, Isaia Popa, Eug. Pantea, Dr. Aurel Gerasim, Nic. Albu, Emil Maxim, Dr. Ioan Pop, Ioan Păcurar, Dr. Izidor Mareu, Stefan Pop, Andrei Pataki, Dr. Ioan Sâmpălean, I. Br. Hodoșiu, Gavril Pop, Dr. Vasile Suci, Ștefan Roșianu, Gavr. Precup, Dr. Ioan Raț, Dr. Al. Nicolescu, A. C. Domșa, Vas. Vasilescu, Ioan Maior, Dr. Camil Velican, Valer Dăian, Ioan Pop, Ioan Aron, Ch. Curta, Iosif Anghel, Dr. Petru Meșeu, Dr. Aurel Savu, Emil Bitea, Iuliu Montani, Nic. Cristea, Eman. Beșu, Lud. Giurea, Enea Bota, Nic. David, Iosif Gomboș și Dr. Victor Macaveiu.

— **Cum lucră șovinistii.** Din Niraștau de pe Murăș, i-se scrie „Gaz. Trans.”: Un act de tot „patriotic” s’a săvârșit la 1 Februarie în comuna Niraștau. Este adevărat în acest sat școală conf. gr. cat. și școală de stat cu 3 puteri didactice. Școala de stat s’a făcut mai ales la insistența unui oarecare armean Kárnász, care se zice, a asigurat guvernul că în Niraștau sunt 180 copii de școală, și așa s’au înființat 3 puteri didactice. Din 1907, această școală era cât de cât populată, din cauză că în comuna vecină Molomfalău nu era școală și cei 75 școlari cercetau toți școala de stat din Niraștau. Mai umblau 25 copii unguri și până la 20 Români, cari nu aveau loc în școala confesională. În acest an însă în Molomfalău s’a făcut școală și astfel grosul școlariilor s’a subtras din școala de stat, care era osândită să stea goală. Dar neadormiții paznici ai „ideii” au veghiat și statul a fost scăpat de primejdia valahă. După trecerea de 3 ani, congregația comit. Murăș-Turda

a ajuns în poziția de a afla, că sala școlii confesionale acum nu mai poate cuprinde pe cei 80 elevi înscriși și a dat poruncă părinților ca să-și ducă copiii, acum la jumătatea anului, 20 elevi, în școala de stat, rămânând în școala confesională numai 60. Dacă părinții nu vor asculta, să se folosească forța! Și s’a făcut! S’au scăpat 20 de băieți de „inficierea” periculoasă a „daco-românismului” și s’au dat în buna creștere a patrioților cu patentă. De acum marele patriot Kárnász poate dormi hodinit, i-s’a împlinit visul. — E. D.

— **Nou avocat român în Sibiu.** Primum următorul aviz: Vă aduc respectuos la cunoștință că mi-am deschis cancelaria advocațională în Sibiu, strada Poplăcii (Quer-Gasse) Nr. 15. — Cu stimă Dr. C. Buceșan, avocat.

— **Moartea subită a unui notar public.** Se anunță din Timișoara: Dr. Cornel Pésán, notar public în Buziaș a plecat Sâmbătă dimineața la Timișoara, unde a tras la hotelul Hungaria. Scara a petrecut-o într’un cerc de amici. La miezul nopții s’a dus la culcare, având intenția să se rentoarcă dimineața acasă. Dimineața, când a venit servitorul hotelului să-l deștepte, era mort. Medicii au constat că a murit de apoplexie.

— **Nou avocat român în Alba-Iulia.** Primum următorul aviz: Vă rog să luați la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Alba-Iulia (Gyulafehérvár) vis-a-vis de tribunal. — Cu stimă Dr. Zaharie Munteanu, avocat.

— **Un Român inventând un hidro-aeroplan.** D. Ioan Paulat, mehanist-șef la S. M. R., lucrează la construirea unui hidro-aeroplan, invențiunea sa.

Miniatura și planurile aparatului au fost verificate de biroul central de aviațiune din Frankfurt, care s’a pronunțat favorabil asupra acestei invențiuni.

Lucrările hidro-aeroplanului sunt într’un stadiu destul de înaintat. Cel mult până la sfârșitul lunii Aprilie el vor fi complet terminate, rămânând a se mai instala în urmă motoarele.

Hidro-aeroplanul, sistem Paulat, are forma unei corăbii și este caracterizat prin particularitatea că se poate înălța și ateriza atât de pe uscat cât și de pe apă.

Aparatul va prezenta un grad mare de stabilitate, utilizând un complex de cârme orizontale cari vor funcționa independent una de alta, după necesitate și voința conducătorului. Aceste cârme vor putea manevra deodată sau în parte fiecare.

Siguranța propulsiunii este obținută prin forța dezvoltată de două motoare cari vor acționa helicele ce ating o forță de 300—400 kgr.

Dimensiunile aparatului sunt 11.33 m. lungime, 11 lățime, 4 și 90 înălțime cu o greutate de 440 kgr.

Aparatul este prevăzut cu trei locuri, din care unul din față rezervat pentru conducător.

Societatea de scrimă „Santinela Dumărei de Jos” a oferit gratuit dui Paulat o porțiune din terenul ei în str. Domnească, unde se va construi un hangar în care va fi pus aparatul.

— **Rectificare.** Institutul de credit și economii „Zlagueana” din Zlagna (Zalatna) va ține adunarea generală Joi, în 14 Martie st. n. la 10 ore a. m. și nu la 9 ore cum s’a publicat în numărul 25 a ziarului nostru.

— **Băcan român în Făgăraș.** Ni-se scrie: În orașul nostru un tânăr român, harnic și de cinste, a deschis o băcănie românească bine provăzută, ca să scutească poporul român de lipitorile străine. Băcănia are și o firmă frumoasă, reprezentând un *Dorobanț român*.

Dușmanii noștri, văzând că Românii trag la

băcanul lor care le dă marfă și mai bună și mai ieftină, nemai știind de ură, într’o noapte au murdărit firma cu vopsea neagră.

Ura aceasta, cred, va fi pentru Români un indemn și mai puternic de a sprijini pe ciustitul nostru băcan român. — N. P.

† **Nicolae Suci, presbiter gr.-ort. român în Feleag, fratele dlui Dr. Traian Suci, profesor în Brad, a repausat la 23 Februarie n. în vîrstă de 27 de ani.**

Odihnească în pace!

— **Vânzarea unui palat al moștenitorului.** Zilele trecute moștenitorul Francisc Ferdinand a plecat la München, fără ca cineva să fi aflat ceva asupra motivelor acestei călătorii. Acum se știe că moștenitorul ar vrea să-și vândă un palat ce-l are în Viena și în scopul acesta a plecat în Bavaria unde stă Adelgunda, ducesă de Modena, o rudă a lui care avea drept de folosință asupra acestui palat. Ea locuise la Viena până când moștenitorul și-a închiriat o casă din preajma palatului unei fabrici de automobile, care a făcut-o garaj pentru taximetre. Ducesa era mereu turburată de șgomotul acestora și s’a văzut nevoită să-și schimbe reședința. O bancă s’a oferit ulterior moștenitorului să-i cumpere casa dar pentru aceasta avea nevoie de renunțarea ducesei la uzufruct. Probabil împăcarea se va face și palatul va trece în proprietatea băncii.

— **Moartea ducelui de Luxemburg.** O știre telegrafică anunță că domnitorul ducelui de Luxemburg, marele dnce Vilhelm, după suferințe grele și îndelungate a încetat din viață Duminecă seara. Marele duce era descendent al familiei conților Walram și stăpâna ducatul dela 1905. La 1893 s’a însurat cu infanta de Portugalia, Maria Ana, și din această căsătorie i-s’au născut șase fete. După legea constituțională din 1907 a ducelui de Luxemburg, titlurile marelui duce Alexandru Vilhelm, vor trece asupra fiicei sale mai mari, **Maria Adelaide.**

Defunctul împlinise 60 de ani.

— **Măsuri de pază pentru țarul.** În San-Petersburg se lucrează de nouă ani la o catedrală închinată Sf. Treimi. Acum s’au încheiat toate lucrările și lăcașul sfânt așteaptă numai ziua sfîntirii pentru a fi pus la dispoziția credincioșilor. Inaugurarea împreună cu mari festivități va avea loc în Maiu cu asistența țarului tuturor Rușilor. Pentru a preveni vr’un atentat sau ori ce primejdie autoritățile fac de pe acum cele mai întinse pregătiri. Se fac zilnice percheziții pentru a descoperi oamenii primejdioși, iar cei suspecți sunt arestați sau trecuți peste hotare. Directorii fabricelor au fost obligați să înainteze un conspect al tuturor muncitorilor și să facă raport dacă vr’unul dintre ei părăsește slujba la intervale. Tot așa și redacțiile ziarelor. Censura controlează toate scrisorile venite din Galiția.

— **Jidanii în de ei.** Duminecă în 18 Februarie profesorul Lombart Werner, jidan din Berlin ținuse o prelegere antisioniștii în Viena. Rabinul Grünvald s’a repezit și el — ca reprezentant al jidanilor sioniști — și s’a anunțat o conferință ca răspuns la ce spusese predecesorul său, pentru ieri, 25 Februarie. Abia se deschisese adunarea și gruparea jidanilor antisioniști s’a repezit contra celor sioniști și s’a încins o pâruială de mai mare dragu. Când a intervenit poliția să-i despărtească dușumeaua era neagră de percheziții smulși. Vr’o trezeci au fost lăsați lungiți în bătaie alți trezeci au fost internați la poliție, ca să-și facă penitența și tot pe atâția supuși curei hidroterapice a nu știu cărui spital.

Și să poftescă cineva să mai conteste jidanilor meritul de a fi un element de ordine și un factor cultural!

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de baine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimito franco.

— **Sufragetele în acțiune.** Din Londra se auză: Vineri seara s'a ținut în sala „Alberthall” marea întrunire în favoarea dreptului de vot al femeilor. Contrar promisiunii lor din ajun, sufragetele au provocat și de astă dată un mare scandal, astfel încât ministrul Lloyd George n'a putut să vorbească. Când tumultul ajunsese la culme o damă bătrână se adresă sufragetelor cu următoarele cuvinte:

„Purtați-vă cel puțin odată ca doamne!”

Pentru un moment se făcu liniște în sală, unde se aflau înghesuiți vreo 10.000 bărbați și femei. Bărbații începură apoi să aplaude, iar femeile urmără acest exemplu. Lloyd George a putut să vorbească cinci minute, apoi a fost din nou întrerupt de sufragete, cari îi aruncau tot felul de injurii, cu toate că ministrul vorbise în interesul lor.

Lloyd George a declarat la întrunire că proiectul de lege relativ la reforma electorală e astfel întocmit încât se poate adăuga o clauză relativ la dreptul de vot al femeilor, dacă se va face o propunere în acest sens.

— **O amenințare turcească.** Comandantul trupelor turcești din Tripolis a trimis generalisimului italian Caneva o scrisoare, prin care cere, ca prizonierii turci să fie omenește tratați, iar nu cum s'a făcut până acum. Într'adevăr se știe, că prizonierii turci îndură un tratament mizerabil din partea Italianilor. Față de aceste zvonuri comandantul turc a scris generalului Caneva, că dacă nu va da o declarație iscălită de toți prizonierii prin care aceștia să arate, că sunt tratați în mod cinstit, Turcii vor desfășura înaintea Europei culte toată procedura asta barbară și afară de aceasta vor împușca pe cei 22 de ofițeri și 1109 soldați italieni făcuți prizonieri.

— **Iarna în Rusia.** Pe când la noi încep să se arate sfioase cele dintâi semne ale primăverii, în Rusia iarna e în toial ei. Prin Petersburg bătăuie un ger cumplit și populația săracă dela margine e amenințată să moară de frig. Prin toate mahalalele circulă plutoane de jandarmi călări cari adună zilnic oameni degerați, sau înghețați cu totul. În gubernia Omse din cauza frigului au înghețat iarna aceasta 220 de oameni. Pe toate străzile din orașele de noaptea au fost aprinse focuri cari ard ziua întreagă pentru scutirea celor cari sunt siliți să petreacă ziua pe uliți, în ger și vânt.

— **O universitate rusească.** Un caz tipic și nu fără chibșurii interesante găsim în divergențele ce se țin lanț de doi ani încoace, între ministerul de instrucție al Rusiei și corpul profesoral al universității din Cazan. Universitatea, în cursul celor doi ani din urmă tot la două luni a ales câte un rector, fără ca acesta să fie întărit de guvern. Acum s'a făcut o nouă alegere, dar de data asta 25 de profesori au fost prezentați guvernului pentru a le da sancțiunea demnității de rector — în nădejde că din aceștia va putea să-și aleagă unul pe plac. Alegerea a fost cu toate acestea și acum excepțională pentru motive de formă. Vor fi rețuși deci, iarăș toți cei 25 de profesori.

— **Mișcarea naționalistă-evreiască.** Studenții jidovi dela universitatea din Cernăuți, cari aparțin asociațiilor evreo-naționaliste „Zephira” și „Emunah” s'au adresat rectorului universității, profesorului Petschek cu rugarea să li-se recunoască naționalitatea lor evreiască și li-se îngăduie purtarea culorilor naționale jidovești. Rectorul a refuzat aceasta pe motivul, că legile austriace nu recunosc o naționalitate jidovească. De asemenea le-a interzis purtarea culorilor naționale jidovești.

Din cauza aceasta studenții evrei au făcut o demonstrație ostilă la locuința rectorului până când intervenind poliția ei au fost împrăștiați.

— **Cununie.** Doamna văduva Lucreția Peia n. Foltuțiu și d. Gheorghe Bărsan, comerciant în Făgăraș, își anunță cununia ce a avut loc la 5 (18) Februarie.

Felicitările noastre!

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu** pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor români sibieni, au mai dăruit: Toma O. Porumbu preot (Ilova) și soția sa Ofelia n. Popovici 1 cor., Stefan Duca, cul. tip. 50 bani, Stefan Morariu paroh (Canta), soția sa Virginia

și copiii lor Virgil și Felicia 1 cor. George Trifan tigras 50 bani, Ioan Marinescu învățător (Porumbacul inferior) 40 bani, Emilian Dancăș, paroh (Râșinari) 20 bani și Nicolae Stoica, în calitate de măiestru de dans 5 cor.

— **Promoție.** Suntem informați că domnul Ion Boieru, un tânăr de valoare al nostru, a fost promovată de doctor în științele juridice la universitatea din Cluj, Sâmbătă în 24 Februarie. Sincerele noastre felicitări.

— **Atentat contra unui apărător.** Într'un proces — cine știe pentru ce — avocatul Dr. Poseici, deputat de Istria a fost luat ca apărător de un țaran de pe coasta Adriaticei. La desbatere însă au perdit procesul și omul care atribuea avocatului toată vina, și-a pus gând de răsbunare. Surprinzându-l odată că merge singur la tribunalul din Volosca, i-a aținut calea și-a tras două focuri de revolver asupra lui. Un glonte s'a turtit de ceasornicul avocatului, al doilea i-a trecut pe dinaintea nasului, fără să'l atingă. Atentatorul s'a repezit apoi asupra avocatului, dar acesta a scăpat și de data asta în curtea din apropiere. Publicul adunat a încercat să'l prindă, dar țaranul a fugit în satul Castua și ascunzând revolverul s'a întors la Volosca, ca și când nu s'ar fi întâmplat nimic. L'au recunoscut însă și l'au arestat.

— **La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutorarea copiilor de Moji,** aplicați la meserii au mai dăruit: Eftimiu Maniu, par. (Fântâna) 20 bani, George Lupu, paroh (Bedeau 1 cor., Nicolae Clonța, paroh (Beelean) 50 bani, Ioan Iosof, paroh (Tilișca) 1 cor., Ioan Răduț paroh (Seliștar) 50 bani, Nicolae Cărpeneșan, paroh (Răhău), soția sa Rozalia n. Cătană și copii lor Nicolae, stud. juris. (Cluj), Romul, stud. gimn. și Eugenia 1 cor. 50 fil, Ioan Predovici, paroh (Amnas), soția sa Maria și copiii lor Ionel, student în drept (București), Alexandru, stud. 8 gimn. (Brașov), Elena și Lucreția 1 cor., Ioan Morariu, paroh (Bogatu), 20 bani, Dr. Aurel Băciu, candidat de adv. 1 cor., Vasile Popianș 40 bani, Stefan Frinș 30 bani, ambii învățători (Porumbacul-sup.) și Romul Pop, paroh (Gărbova), soția sa Ana năse. Opriș și copiii lor Victoria m. Ghișă, preotoasă (Rodu), Otilia, Horia, Remus și Hortensia 5 cor. Starea fondului cor. 1.273.12. Pentru prinos aduce calde mulțămite, pentru comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”: Vic. Tordășianu, prezid.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x **Seminarul juridic Dr. Geréb,** Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x **Dacă vorești să bei ceal ieftin,** poți să încerci, căci litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucata 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de brânse se află la drogueria „Juger” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Pista Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

x **Numai sămânțe de a lui Mauthner** târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

Dr. RÓTH KÁLMAN,

MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.

Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Cosultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Cosultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoare cu Tuberculin.

ECONOMIE.

Bilanțul „Victoriei”.

Arad, 26 Febr. 1912.

În numărul de Sâmbătă și cel de Duminică al ziarului nostru a fost publicat bilanțul băncii „Victoria” din Arad, încheiat la 31 Decembrie 1911.

Ce e drept mai puțin variat, în raport cu capitalele de aproape 25 milioane cor., cât fac activele sale, — bilanțul „Victoriei” tocmai prin faptul că conține puține ramuri de operațiuni, — lasă ușor să vadă chiar și nespecialistul, că are de a face cu un Bilanț cât se poate de real și de o rezistență deosebită. Comparind cifrele după mărimea lor, îndată aflăm că „Victoria” este o bancă eminentă de scont, deoarece din tabloul activelor de aproape 25 milioane cor. 18 jum. milioane (circa 75 procente) face numai scontul. În împrumuturi ipotecare are elocote peste 3 milioane cor. și vedem crescând într'un mod foarte însemnat un nou ram de operațiuni, anume împrumuturile de *Cont curent* (cu acoperire ipotecară și de efecte), cari s'au ridicat la suma de cor. 1,232.293.56. O frumoasă cifră reprezintă Efectele publice ale institutului, cari ating cifra de coroane 865.240.—

În ce privește interesele restante „Victoria” totdeauna a atins recorduri, astfel și anul acesta, la active de 25 milioane cor. și față de cor. 261.333.17 interese încasate anticipativ, aflăm într'adevăr neînsemnată sumă de cor. 7840.93.

Impozante sunt fondurile de rezervă ale băncii, cari față de un capital de acțiuni de 2 jum. milioane cor. după o existență de 24 ani, ating aproape (dimpună cu fondul de pensiuine) respectabila sumă de 2 milioane cor. Au crescut față de anul trecut Depunerile spre fructificare cu peste 2 milioane cor. la suma de cor. 13 milioane 702.932.22.

Venitul brut al anului 1911, face cor. 1.426.792.43 din care profitul net este cor. 282.079.14.

Cântărind cifrele relevate în schițarea de până aci, cari reprezintă principalele ramuri de operațiuni ale băncii „Victoria” și comparându-le cu cele din bilanțul precedent, ușor putem constata uriașii pași de progres, pe cari îi face acest institut financiar românesc. Înflorirea atât de repede a „Victoriei” și succesele progresive realizate de ea pe terenul economic în general, adună tot mai mult public în jurul ei, ceea ce de altfel s'a putut constata cu ocaziunea emisiunii făcute anul trecut, care a succedat peste așteptările cele mai optimiste. Rodele acestei emisiuni încă nu s'au arătat pe deplin anul acesta, și așa pentru anul viitor ne sunt rezervate noi surprize, la ceea ce ne îndreptățește de altfel și decentralizarea continuă a institutului, aglomerația mare de muncă, cauzată de circulațiunea uriașă ce-o face an de an prin operațiunile sale, — silind Direcțiunea la creșterea de sucursale la o distanță foarte mică dela centrală.

Deși are un teren de activitate bun, atmosfera, în diferite epoci în trecut, i-a fost neprielnică, totuși în urma perspicacității și a înțelepciunii conducătorilor banca

„Victoria” a progresat continuu. Și poate chiar și vitregia vremurilor trecute a contribuit ca, conducătorii „Victoriei” să-și arunce privirea cât mai departe în viitor și s'o înzestreze cu una dintre cele mai trainice, dacă nu cea mai solidă organizație internă.

Prin natura lor ramurile de operațiuni, cu cari se ocupă „Victoria”, fac ca circulațiunea anuală să ajungă cifre uriașe, dându-ne prilejul să constatăm mobilitatea capitalurilor sale, care o face mai rezistibilă față de crizele de pe piața generală de bani. Astfel „Victoria” va întâmpina cu ușurință orice eventualități, ce s'ar putea isca în vremuri critice, și într'adevăr trebuie să-i admirăm organizația modernă pe care o are.

În 3 Martie n. se va ținea adunarea generală a „Victoriei” când vom mai avea ocaziunea a ne ocupa cu părțile nesulevate aci, pentru însemnătatea deosebită ce o are banca „Victoria” în viața noastră național-economică.

Nouă însoțire de credit Raiffeisen în comitatul Sibiiu. Tribunalul reg. din Sibiiu a înregistrat firma însoțirii de credit sistem Raiffeisen din comuna Călnic. Însoțirea alcătuită la stăruința harnicului preot Ioan Dușe și a învățătorului G. Ghișoiu și cu concursul secretarului Reuniunii Române agricole sibiene, a dlui V. Tordășianu, își va începe în scurtă vreme activitatea. Ea este a 24-a însoțire Raiffeisen cu firma înregistrată în comitatul Sibiiu.

BIBLIOGRAFII.

A apărut revista literară, artistică și politică „Luceafărul” Nr. 7, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: (*): Caragiale. C. Moldovan: Unei călătoare, La cruce de drum, O seară tristă (poezii). Vasile Savel: Glasul sângelui. Dr. Onisifor Ghișoiu: Școala românească din Ungaria în anul 1911. (*): Poezie populară. Victor Eftimiu: Fragment din „Cocoșul negru”. Murășan: Noaptea (poezie). I. Agârbiceanu: Povestea unei vieți (roman).

Leon Tolstol.

225

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Dela 28 până la 31 August, toată Moscova fu în mișcare: în fiecare zi se aduceau mii de răniți dela Borodino și în fiecare zi, mii de care transportau afară din oraș pe locuitorii împreună cu avutul lor. Cu toate zăsele lui Rostopșin, vestile cele mai contradictorii circulau prin oraș. Unii declarau că era oprit locuitorilor de a eși, alții spuneau că se scoteau icoanele de prin biserică, iar populația era gonită afară din Moscova.

Unii afirmau că după Borodino mai avusese loc și o altă bătălie în care francezii fuseseră bătuti, iar alții afirmau, dimpotrivă, că toată armata rusească era nimicată. Se mai vorbeau de arestarea unor spioni, de revolte moșicilor, cari jefuiau pe toți acei cari părăseau Moscova... În realitate, lumea simțea că orașul va fi abandonat și că era necesar ca locuitorii să plece cu totii și să-și salveze avutul.

Timp de trei zile înainte de intrarea francezilor la Moscova: diferiții membri ai familiei Rostow erau ocupați cu împachetarea lucrurilor. Contele Iliia eșea prin oraș, culegea știrile ce umblau, și întors acasă lua măsură grabnice și superficiale de plecare. Contesa supraveghea la căratul mobilelor, era nemulțumită de orice și-l urmărea mereu pe Petra care nu se mai deslinia de Natașa, pe care contesa era geloasă.

Numai Sonia se preocupa serios de partea practică a plecării, adică de împachetarea lucrurilor.

Dări de seamă: D. Tomescu: Emile Faguet: L'art de lire. Nachete et Comp. Paris.

Cronici: —r: Episcopia gr.-cat. maghiară. M. Strajan: Viitorul versului. Tit Liviu Blaga: Șuruburi în apă și în aer. Însemnări: Cum se face educația tinerimii maghiare. Sărbătorirea dlui C. Stere. Goga în temniță. Perle de gândire și de stil. Biblioteca populară a „Asociațiunii”. Teologii din Oradea-mare. Petreckeri. Bibliografie.

Ilustrațiuni: I. L. Caragiale.

„Noua revistă română” de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru, a apărut cu următorul sumar:

Noutăți: Transformarea Universităților în școli politehnice. — O broșură semnificativă.

Chestiuni actuale: C. Rădulescu-Motru: Politica de resentiment.

Emil Isac: Lui I. L. Caragiale (Scrisoare)

Chestiuni sociale: Ion D. Arginteanu: Mișcarea cooperativă din Gorj.

Critică: N. Em. Teohari: Fondul și forma în literatură (d. Pompiliu Eliad).

Folklor: Th. D. Speranță: Elementele egiptene în basmele românești.

Cronică științifică: Dr. Birman-Bera: Urechea la geniile muzicale.

Însemnări: H. G. Wells. — Pierre Quillard.

— Comunicarea dlui A. D. Xenopol la institutul Franței — Un regulament la ministerul de finanțe. — Imnul național chinezesc.

Revista revistelor: Revista penitenciară și de drept penal. — Luceafărul. — România Viitoare. — Aviațiunea. — La voce.

Memento.

Dr. Iustin Cl. Iuga. Doine și cântece populare românești. Voce și pian partea II a 2.50 10 fil. porto.

Cântece și plângeri, 6 compoziții românești pentru voce și pian a (preț redus) 2 cor. 10 fil. porto.

Viorele de țară. Polka mazur pentru piano ed. II. a 40 fil. + 5 fil. porto.

Marșul studenților din Brașov Pentru piano ed. II-a a 40 fil. + 5 fil. porto.

Thalia Română, marș românesc pentru piano ed. II-a a 40 fil. + 5 fil. porto.

Teodor Romul. Prin Turmu-Roșu spre România a 1.20 + 5 fil. porto.

Teodor Romul Popescu. Din Carpați a 1.50 + 10 fil. porto.

De un cârd de vreme era tristă și tăcută. Scrisoarea în care Nicolae vorbise de întâlnirea lui cu prințesa Maria o îmbucurase mult pe dna Rostow care-i declarase ei că în această întâlnire ea vedea degetul Providenței.

— Cât a fost prințul Andrei logodit cu Natașa, n'am simțit nici o plăcere, spunea contesa; dar în totdeauna am dorit ca Nicoleta să se căsătorească cu prințesa Maria; am presimțirea că aceasta se va întâmpla. O! cât de fericită aș fi!

Și Sonia simțea că aceasta era adevărat, că singurul chip de îmbunătățire situația financiară a Rostowilor ar fi căsătoria lui Nicolae cu vre-o moștenitoare bogată; și Sonia suferea mult. Cu tot necazul ei, sau poate tocmai din cauza mahnirii ei, ea se ocupa de transport și muncea de dimineața până seara. Numai ei se adresau contele și contesa când aveau de dat vre-o poruncă. Petra și Natașa nu făceau nimic, ba chiar îi împiedecau pe ceilalți dela lucru.

La 31 August, casa Rostowilor era într'un hal fără de hal. Toate ușile erau deschise, mobilele mutate dela locu lor ori îngrămădite în curte, oglinzile și tablourile luate de pe pereți; podeala era plină de pae, de hârtie și de sfuri; moșicii cari scoteau mobilele își înfrîngeau adânc torurile în parchet. Curtea era plină cu care, unele încărcate și gata de plecare, altele încă goale.

Natașei îi fu rușine de inactivitatea ei pe când toată lumea muncea, și de mai multe ori se încercă să ajute și ea. Dar munca aceasta o găsi nepregătită, căci tinera față era incapabilă. Să se ocupe de un lucru care n'o absorbea cu desăvârșire. Ea rămase câteva momente lângă Sonia, care împacheta vasele de bucătărie, dar se plictisi curînd și intră în odaia ei pentru a-și așeza rochiile în cufăr. Ea împărți mai întâi câteva vestimente cameristelor ei, dar când fu să se ajuce de lucru, Natașa se plictisi din nou.

I. L. Caragiale. Momente, schițe, amintiri a 2 cor + 20 fil. porto.

Novel, poveștiri a cor. 1.50 + 20 fil. porto.

Teatru, opere complete a cor. 2 + 20 fil. porto.

Nouă piese muzicale de Tiberiu Brediceanu

„La șezătoare” icoană din popr (un act cu un preliu) text de C. Sandu-Aldea și I. Borcea. Cuprinsul: Preludiu și cor. Nr. 1. Doina lui Sorin. Nr. 2. Mândruță cu ochii verzi. Nr. 3. Cântec din bătrâni. Nr. 4. A lui Moș Marin Nr. 5. Melodrama. Nr. 6. Cântecul Ienei Nr. 7. De masă. Nr. 8. Seacă Nr. 9. Cântec haiduceesc Nr. 9 a) Solo de fluiet. Nr. 10. Brâu. Nr. 11. Duet. Nr. 12. Invărtita și cor. Partitura pentru canto și piano cor. 8 fr. 10.—

Doine și cântece românești. (Canto și piano). Caietul III. Păsărică mutăți cuibul. Leagănă-te frunzuliță. Turturea din valea sacă. Ardemite-ai codru des. Ce vii, bade târzior. Tu te duci, bade sărace. Foaiete verde, foaiete lată. Pe unde umblă dorul.

Caietul IV. Pe sub flori mă leagănă. Foaiete verde pup de erin. Sus în vârful dealului. Mândro de dragostea noastră. Când treci, bade, pe la noi. Frunză verde, frunzuliță. Auzi, mândro, cucu-ți cântă. S'a dus cucul de p'aici.

Jocuri românești (piano solo). Caietul IV. Hora. Invărtita III. Brâu V. Pe picior IV. Din Maramurăș Ardeleana V. Danțu. Ardeleana (ca în Bănat) VI. Prețul unui caiet cor. 4 fr. 5. Quadrille pe motive românești cor. 2 Hora (cis moll) cor. 1.50.

I. Vidu. Moțul la drum, pentr voce și piano a 1 cor. + 5 fil. porto.

Cărți mai nouă apărute:

G. Coșbuc Balade și Idile (1883—1890) Ediția V (1912). Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Alfredo Bacceli. Spre țintă. (La Meta) romanț tradus din italienește Prețul 2 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

N. C. (S.) Până azi n'am primit desmintirea de care pomeniști. Vă mulțumim pentru lămuririle ce ni-le comunicați.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu,
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

— Puneți rochiile astea în cufăr, nu este așa, Dumă-asa?

Și după ce servitoarea ei îi promise că va împacheta rochiile, Natașa se așeză pe jos și cu o rochie veche de bal în mână, ea se adânci în cugetări cari n'aveau nici o relațiune cu cele ce se petreceau în acel moment.

Ea fu trezită de un șgomot de pași și de cuvinte precipitate. Natașa se ridică și se uită prin geam. Un convoi de răniți se oprise în fața casei. Cameristele, valetii, doica, bucătarii, vizitii și argații stăteau în fața porții și îi priveau pe răniți.

Natașa își svirli o batistă peste păr și ținându-o cu mâinile, se repezi în stradă. Ea se apropie de bătrâna servitoare a contesei, care sta de vorbă cu un rănit.

— Și așa, n'ai nici o rudă la Moscova? spunea ea... Ai fi mai bine într'o casă particulară... Vrei dta să vii la noi, căci stăpânii noștri pleacă.

— Nu știu dacă mi-s'ar da voce, făcu ofiterul rănit cu vocea slabă... Dacă ați cere permisiunea șefului meu. El arată pe un locotenent gras care venea din celălalt capăt al convoiului.

Natașa aruncă o privire speriată asupra rănitului și dete fuga intru întâmpinarea locotenentului.

— Voesti dta să dai voce răniților să rămână în casa noastră? întrebă ea.

Locotenentul o salută militărește cu un zâmbet pe buze.

— Ce dorești, domnișoară? făcu el închizând ochii pe jumătate și surâzând.

Natașa își repetă cuvintele în liniște. Cu toate că urma să-și ție batista pe cap, chipul și întreaga ei atitudine erau așa de serioase, încât locotenentul încetă de a zâmbi și răspunse; după câteva momente de tăcere:

— O! da, de ce nu?

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

TIMBALE



cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Agenți

cari posed limba română, maghiară și germană, cu plată fixă și provizie mare — se caută. Oferte sub »Câștig mare« sunt a se trimite la administrația ziarului nostru.

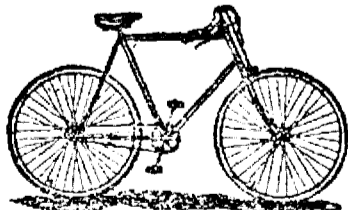
Post sigur și stabil

poate afla un tânăr comerciant, care posed limba română, maghiară și germană. Oferte sub »Viitor sigur« sunt a se trimite la administrația ziarului nostru.

BICICLETE

de renume mondial:

**THE CHAMPION
și PREMIER**



cu osie campanilă, roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioră prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Autro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Cărbuni

combustibil

„EFCO“

pentru mori, fabrici de zahar, spirit și țigle (țigle prusiene de cărbuni de piatră)

pentru mașini de treerat și pentru domeniile expediție la ori-ce vapor și linie ferată se pot cumpăra cu preț original de baie dela

Sugár Vilmos,
Budapest, X.,
Kőbányai-ut 4.
Reprezentantul
firmei
Friedlaender Em. & Co.
prop. minelor de cărbuni Berlin - Gleiwitz.

Telefon-Inter-urban 2—59.

Numai pentru acei fumători

cari având în vedere sănătatea lor jertfesc cu 1—2 fileri mai mult pe zi

Specialitate „Club“

120 foite

20 fileri

70 foite

12 fileri

0 cutie tuburi (100) 70 fileri

La sfatul medicilor sunt atât foile cât și tuburile libere de Bronn și materie de tipar, precum și grăsime (aşanumita „Anbré“) dar totuși ori-ce tub și ori-ce foită are marca și iscălitura fabricantului „Modiano“ împreunate cu presiune de apă.

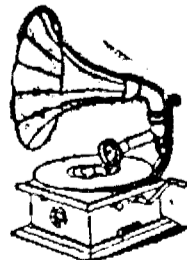
Se poate cumpăra în or-ice trafică. — Depozit la Huszerl M. Trafică de specialități, Arad.

Horváth Béni

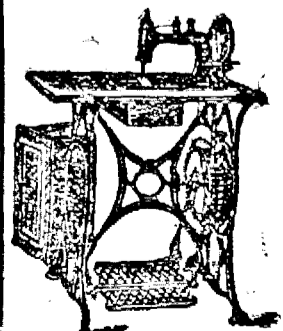
mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat din nou, unde primește comande și reparări de lucruri ce aparțin în branșe, precum

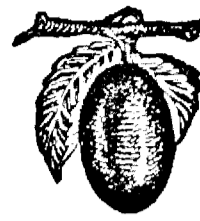


Mașini de cusut
Mașini de scris
Biciclete și
Gramafone etc.



Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.



In atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosnieci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuice și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,

mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Réthy și Schreithofer

fabrică de cârnățării și mezeluri.

Instalațiuni electrice.

Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită, porc, vițel, oaie și miel, carne de porc afumată, cârnățării, slănină și unsoare în gros și în detail. La dorință liferează unsoare topită în vase proprii. — Cumpărătorilor vechi dă scădere la preț. Serviciu prompt! — Cereți catalog!

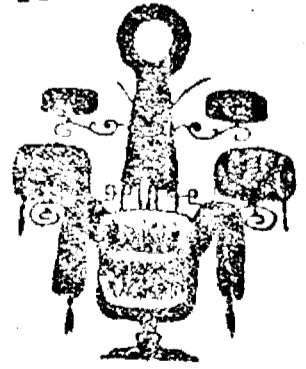


Cel mai mare magazin de blănărie!

Ragályi János

Temesvár-Gyárváros, Kossuth Lajos-tér 2.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boăie căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.



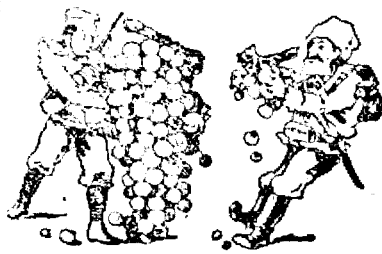
Prețuri ieftine. — Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunei«.

Pește sărat

Taranka, alb 100 klgr.	70—	Cor.
Deverika, mare >	90—	>
Deverika, mai mare >	100—	>
Șalău 100 >	90—	>
Știucă >	88—	>
Crap, mare >	110—	>
Somn, de mijloc per klgr.	1.20	>
Somn, mare >	1.40	>
Somn Pana, în fălii >	1.80	>
Ceapă 100 klgr.	16—	>

Liferează cu rambursă
PETROVITS és PANTITS
VERSE CZ.



Oltiuri de struguri

expediază, garantând de soiuri viță americană, netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Küküllömenti első szőlőoltvány-telep

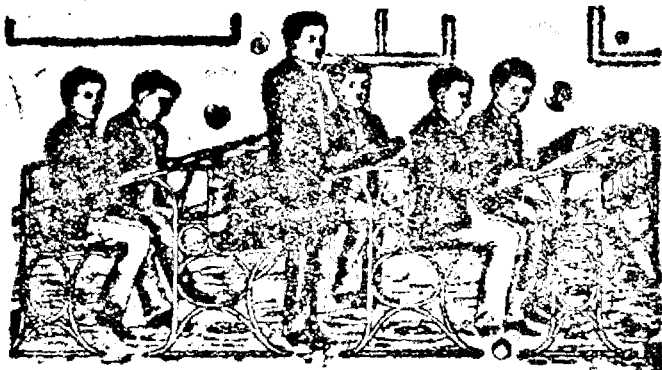
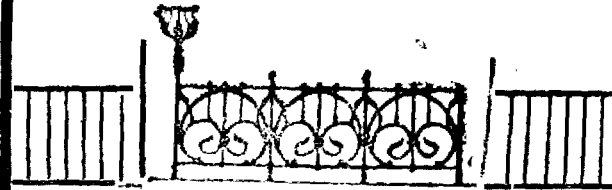
Proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 16**
(Nagyküküllőmegye.)

Postiți și cereți prețuri curente ilustrate. Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

ILIE BURA,

lăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ,
Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).

Primește ori ce lucrări de bransa aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepi, îngrădiri de moștine, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pelângă preluri ieftine și serviciu pu actual.



Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-

culințelor, hotelelor, spitalelor și a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se life rezază numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: **GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE** cusute cu mâna în atelierul propriu precum și **GHETE GATA**, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghete comode și pentru gimnastică.* Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și *creme* excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

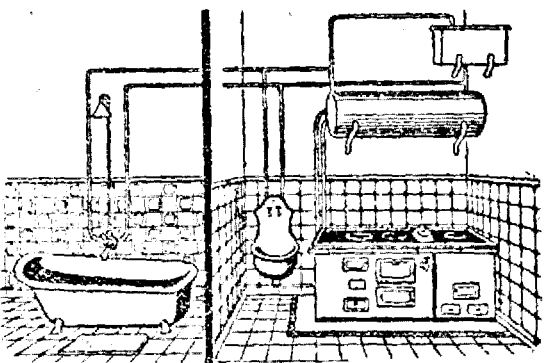


Prețuri solide și ieftine!

Frații Klubitschko

atelier pentru instalațiuni electrice și de altă putere, apaduate, vane de scaldat, colorifer și canalizare. — Atelier de mașini, lucrări de aramă și lăcătușerie în **SIBIU**, Burgergasse Nr. 14.

Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de bransă. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra



clozetului rezistent la îngheț, invenție proprie. Brevetată sub Nrul. 53932.

Are calitățile: 1. Se poate monta în orice loc, fiind eschisă posibilitatea de a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case ca să caute a-și aproviziona casa cu astfel de clozet.

Instalateurilor și negustorilor dau rabat.

Ne luăm voia mai departe de a recomanda în atenția onoratului public:

vase de aramă, căldări de aramă și picioare pentru căldări de tinichea.

Executare solidă la ori-ce lucrare!

Catalog și prospecte gratuite, fără obligamânt de-a cumpăra.

Căutăm pentru orașe mai mari — agenții!

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel. Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.



Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Uneltele mele taie ca OTRAVA

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate

din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rindele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredela pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfișiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri*, cu un cuvânt totfelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului. — Preface și osiile țitoarelor de cuțite în patru colțuri, oprite de serviciul superior de industrie, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, nouă osii cilindrice pentru ținerea cuțitelor. *Cuțite pentru compactorii.*

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

„IANER” cremă neunsuroasă

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bubele pricnuite de infierbântelii, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta zluza se poate folosi mult mai cu succes. **teglă 1 coroană.**



„Ianer” pudră. E non plus ultra pudră. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încreșturile și e cu totul nestrictăcioasă în tuitorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr Excelentă pentru înălțurarea măreșei și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 te- glă 2 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exclusă. La comanda să se noteze că părul în-ărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

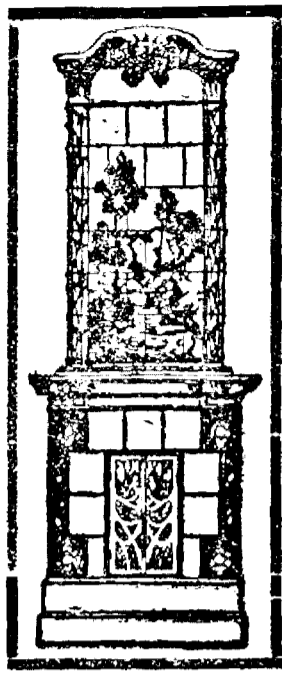
„Ianer” apă care face părul blond

Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, aurii, părul blond, roșu, chlar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alai Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárvaros F6-ut 70.



Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie. Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:
Tamásy József,
Kolozsvár.

Dacă stropești cu „FORHIN”



- I - ai mai puțină bătaie de cap,
- II - a lucru mai puțin,
- III - a eheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN”-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frnzele umede. La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțămire și recunoștință. Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordolpor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica „FORHIN” BUDAPEST, VI., VAGZI-UT 93.

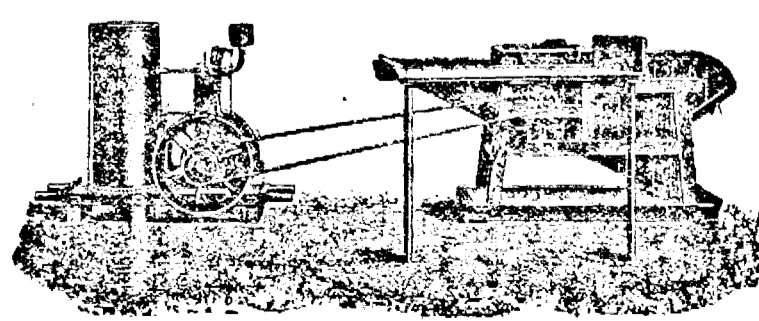
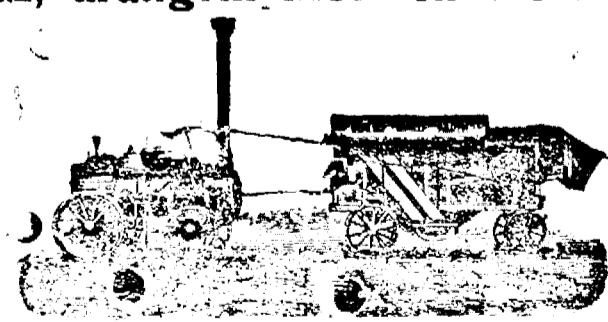
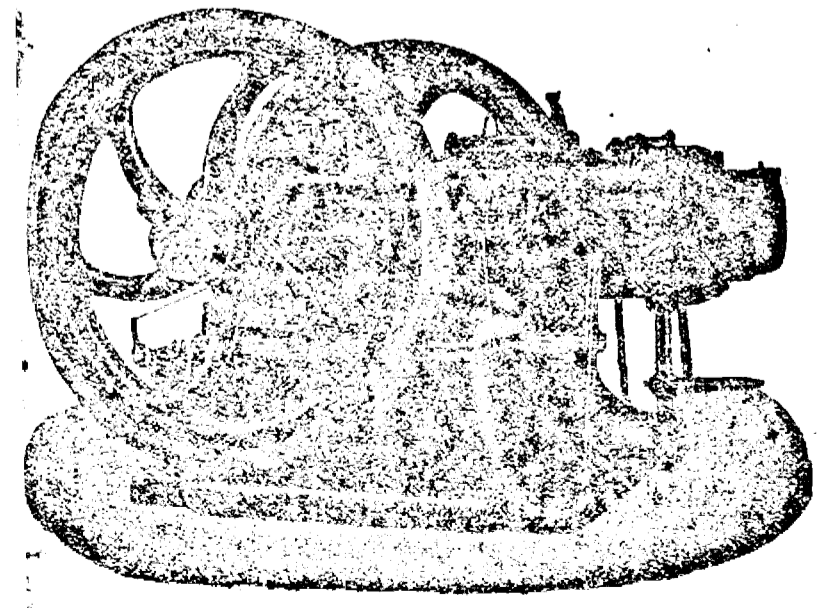
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu preșurile cele mai moderate și cu plătire în rate.



Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuroș, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

„BIHOREANA” inst. de credit și economii soc. pe acții, Oradea-mare.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »BIHOREANA«, societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute se invită la

a XIII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Oradea-mare la **14 Martie** 1912 st. n. la orele 10 înainte de amiază, în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal și alor 3 scrutinători pentru actul de alegere.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirii profitului.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1912.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunii este a se întrebuița suma amintită în §-ul 61. punctul 6.
7. Fixarea plății membrilor din direcțiune și comitetul de reviziune.
8. Propunerea direcțiunii referitor la fuzionarea cu institutul de credit și economii »ARINA«.
9. Propunerea direcțiunii referitor la urcarea capitalului social dela 1.200.000 coroane la 2.000.000 coroane
10. Modificarea §§-lor 6, 26, 35, 36, 38 și 46 din statute.
11. Alegerea unui membru în direcțiune în locul repositatului *Moise Nyes* pe restimp de patru ani.
12. Alegerea alor 5 membri în comitetul de reviziune pe restimp de 3 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune, se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 24 Februarie 1912 pentru depunerea respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'au designat în acest an, respective au fost rugate, institutele »Albina«, »Victoria«, »Silvania«, »Economul«, »Oraviciana«, »Patria«, »Timșiana«, »Drăganul și Capitlul gr. cat. rom. din Oradea-mare.

Oradea-mare, 24 Februarie 1912.

DEBIT

CONTUL-BILANȚ.

CREDIT

Casa în număr	139441 89	Capital social	1200000 —
Giro-Conto la Banca Austro-Ung.	4776 51	Fondul de rezervă*	260000 —
Casa de păstrare postală	225 92	Fondul special de rezervă	30000 —
Cambii de bancă	4753292 41	Fondul pentru zidirea casei institutului	5000 —
Credite hipotecare	615041 —	Fondul de penziuni**	63000 —
Imprum. hip. pe amortizare	140066 02	Depuneri spre fructificare	2497028 98
Credite de cont-curent	195726 —	Cambii reescomptate	1970514 —
Credite pe efecte	14463 —	Lombard	52000 —
Credite pe oblig. cu caventa	8693 —	Imprum. hip. pe amort. cedate	11004 82
Efecte proprii	218120 —	Depozite de casă	19201 24
Imobile	192880 —	Dividende neridicate	2150 —
Mobilier și recvizite	5597 —	Saldul intereselor tranzitoare	53330 41
Diverse conturi debitoare	3077 89	Profit transpus din anul 1910	4255 76
		Profit net	123015 43
	6291400 64		127271 19
			6291400 64

DEBIT

CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.

CREDIT

4% interese la fondul de rezervă	9840 —	Profit transportat din 1910.	4255 76
Interese de reescompt	77679 57	Interese:	
lombard	853 85	dela cambii de bancă	343475 31
după credite pe amort. cedate	556 58	credite hipotecare	52117 77
depuneri	111784 40	pe efecte	1236 53
Contribuție	32514 15	personale	918 58
10% dare după interese de depuneri	11177 84	pe cont-curent	12314 30
Salare (pentru funcționari, membri în direcțiune și comitetul de reviziune)	47464 45	amortizare	9225 38
Spese curente (tip., porto, luminat, încălzit, telefon etc.)	15683 79	după capitale elocote la alte	
Chirie	3700 —	institute (70% scutite de dare)	399 87
Marce de prezență	4008 —	Venitul imobilelor (darea plătită)	11039 40
Descrieri	2161 69	Interese după efecte proprii (scutite de dare)	6522 20
Profit transportat din 1910	4255 76	Provizione	3190 41
Profit net	123015 43		
	127271 19		
	444695 51		444695 51

Dr. Coriolan Pap m. p.
director executiv

Oradea-Mare, la 31 Decembrie 1911.

Iosif Diamandi m. p.
prim contabil

DIRECȚIUNEA:

Nicolau Zigre m. p.
președinte.

Aloiziu Nyisztor m. p.

Samuil Căceronescu m. p.

Petru Pantya m. p.

Andrei Horvath m. p.

Dr. Nicolau Popovici m. p.

Iosif Moldovan m. p.

Mihail Pavel m. p.

Subsemnatul comitet de reviziune am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-Mare la 24 Ianuarie 1912.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Toma Păcală m. p.
președinte.

Petru Popescu m. p.

Sava Raicu m. p.

Dr. Valeriu Hetco m. p.

Stefan Tăsledan m. p.

Iosif Lissai m. p.
revizor expert al »Solidarității«.